

ಅಧ್ಯಾಯ 6

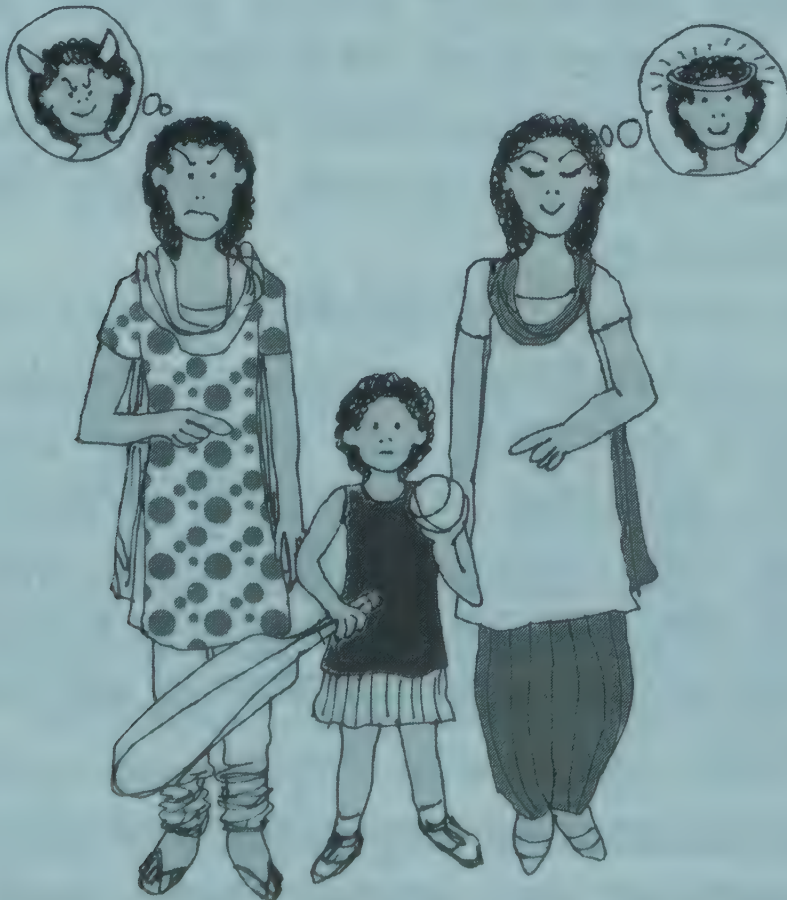
ನೈರಿಕ ಢಿರಾಸ

ಸುಮಾರು ನಲ್ಲತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ, ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ವೃತ್ತಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಫಿಲಿಪೀನ್ಸ್‌ನ ವರ್ಷಾರಣ್ಯದ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು ಸುಂದರ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲಾದ, ನಾಗರಿಕತೆಯ ಸೋಂಕಿಗೆ ಒಳಗಾಗದ, ಶಾಂತ ಮತ್ತು ಅಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ಸ್ವಭಾವದ ಬುಡಕಟ್ಟಿನ ಬಗ್ಗೆ ವರದಿ ಮಾಡಿದವು. ಎಲೆಗಳಿಂದ ಮಾಡಿದ ಉಡುಪುಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಟಸಾಡೆ (Tasaday) ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನರು ತಮ್ಮ ನಿತ್ಯದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಚಿತ್ರಗಳು ಎಲ್ಲೆಡೆ ಪ್ರಕಟವಾದವು. ಅವರ ಶಬ್ದಕೋಶದಲ್ಲಿ 'ಯುದ್ಧ' ಅಥವಾ 'ಆಯುಧ' ಎಂಬ ಪದಗಳೇ ಇರಲಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಸುದ್ದಿಯೂ ಕೂಡಲೇ ಎಲ್ಲೆಡೆ ಹರಡಿತು. ಈ ಕತೆಯು ಹಲವರು ಬಲವಾಗಿ ನಂಬಿದ ಮನುಕುಲದ ಸಹಜ ಒಳ್ಳೆಯತನದ (natural goodness) ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ದೃಢಪಡಿಸಿತು. ಇಡೀ ಘಟನೆಯಿಂದ ಲಾಭ ಪಡೆದ ಒಬ್ಬ ಚತುರನ ಸುಳ್ಳು ಸೃಷ್ಟಿ ಈ ಬುಡಕಟ್ಟಿರಬಹುದು ಎಂದು ಸುಮಾರು ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳ

ನಂತರ 'ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲಾಯಿತು'. ಟಸಾಡೆ ಬುಡಕಟ್ಟು ನೈಜವೂ ಅಲ್ಲವೂ ಎಂಬುದು ಇಂದಿಗೂ ನಿರ್ಧಾರವಾಗಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಜಗತ್ತು ಈ ಕತೆಯನ್ನು ಪೋಷಿಸಿದ ರೀತಿಯು ಕುತೂಹಲಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಅದು ಹದಿನೆಂಟನೇ ಶತಮಾನದ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನಿ ಜಾನ್ ಜಾಕ್ ರೂಸೋ ಅವರು ಜನಪ್ರಿಯಗೊಳಿಸಿದ 'ಆದರ್ಶ ಅನಾಗರಿಕ (noble savage)'ನ ಆಲೋಚನೆಯನ್ನು ನಾವೆಷ್ಟು ನಂಬುತ್ತೇವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸಿತು. 'ಮನುಷ್ಯನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಮೂಲತಃ ವಿಕೃತಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು' ರೂಸೋ ನಂಬಿದ್ದರು. ಅನಾಗರಿಕರೇ ಆದರ್ಶವಂತರಾಗಿದ್ದರೆ, ವಯಸ್ಕ ಸಮುದಾಯದ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ತೀರಾ ಕಡಿಮೆ ಒಳಗಾಗಿರುವ ಚಿಕ್ಕಮಕ್ಕಳೂ ಹಾಗೇ ಇರಬೇಕು ಎಂದಾಯಿತು. ಇದು ನೇರವಾಗಿ ನೈತಿಕ ವಿಕಾಸದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪಾತ್ರವೆಂಬ ಪ್ರಧಾನ ವಿಷಯದ ಕಡೆ ನಮ್ಮ ಗಮನ ಸೆಳೆಯುತ್ತದೆ.

ಮಕ್ಕಳು ಮೂಲತಃ 'ಒಳ್ಳೆಯವರು', ಆದರೆ ಸಮಾಜದ ಅನಿಷ್ಟಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮನ್ನು ತೆರೆದುಕೊಂಡಾಗ ಅವರು ಹಾಳಾಗುತ್ತಾರೆ ಎಂದರೆ ನೀವು ಇದನ್ನು ನಂಬುತ್ತೀರಾ? ಅಥವಾ ಮಕ್ಕಳು ಸಹಜವಾಗಿಯೇ 'ಅನಾಗರಿಕರು', ಅವರನ್ನು ನೈತಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನಾಗಿಸಲು ಸಾಮಾಜಿಕರಣದ ಆವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ ಎಂದು ನಿಮಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆಯೆ? ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿ ನಾವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ವರ್ತನೆ (student behavior)ಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ನಿಭಾಯಿಸುತ್ತೇವೆ ಎಂಬುದು ಮಾನವನ ಮೂಲ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು 'ನಾಗರಿಕತೆ' ಮತ್ತು 'ಸಮಾಜ' ಉನ್ನತಗೊಳಿಸುತ್ತವೆಯೆ ಅಥವಾ ಹಾಳು ಮಾಡುತ್ತವೆಯೆ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ, ಯಾವ ಕಡೆ ನಾವಿದ್ದೇವೆ ಎಂಬುದರ ಮೇಲೆ ಬಹಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿದೆ. ಇವೆರಡರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ನಿಲುವು ಯಾವುದೇ ಆದರೂ, ನಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಗುರಿಗಳಷ್ಟೇ ನಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಅಂತಿಮ ಗುರಿಗಳಲ್ಲ. ಅವರು ಸತ್ಯ ಹೇಳಲಿ, ಹಂಚಿಕೊಂಡು ಬದುಕಲಿ, ಇನ್ನೊಬ್ಬರೊಡನೆ ಸಹಕರಿಸಲಿ, ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ಸಹಾಯ

ಮಾಡುವವರಾಗಲಿ, ಅವರು ಸ್ನೇಹಮಯಿಗಳಾಗಲಿ, ಗೌರವಯುತರಾಗಿ ಹಾಗೂ ಧೈರ್ಯವಂತರಾಗಿ ಬಾಳಲಿ ಎಂದು ಬಯಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳದಿರಲಿ, ಬೇರೆಯವರನ್ನು ನೋಯಿಸದಿರಲಿ; ಸ್ವಾರ್ಥಿಗಳಾಗಲಿ, ಸೋಮಾರಿಗಳಾಗಲಿ, ಒರಟರಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಹೇಡಿಗಳಾಗಲಿ ಆಗದಿರಲಿ ಎಂದು ಬಯಸುತ್ತೇವೆ. ಈ ಹೊತ್ತಿಗೆ, ಚಿಕ್ಕಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಅಪೇಕ್ಷಣೀಯ ಗುಣಗಳ ಬೀಜಗಳು ಅದಾಗಲೇ ಇರಬಹುದು. ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾಗಿರುವ ಉದಾರತೆ, ಕೋಮಲತೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ ಇವುಗಳನ್ನು ನಾಶಮಾಡದಿರುವುದೇ ನಮ್ಮ ಪ್ರಮುಖ ಕೆಲಸವೆಂದು ಕೆಲವು ಶಿಕ್ಷಕರು ನಂಬುತ್ತಾರೆ.

ಆದರೆ 'ಸರಿಯಾದ ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಎರೆಯುವ ಸಲುವಾಗಿ', ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸಹಜವಾಗಿ ಬಾರದ ಗುಣಗಳಾದ, ಹೇಗೆ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಹೇಗೆ ಸಹಕರಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಆಕ್ರಮಣಕಾರಿ ವರ್ತನೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ನಿಯಂತ್ರಿಸಬೇಕೆನ್ನುವುದನ್ನು ಬೋಧಿಸುವುದು ತಮ್ಮ ಕೆಲಸದ ಭಾಗವೆಂದು ಬಹಳ ಶಿಕ್ಷಕರು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗಾಗಿ, ಶಾಲೆ ಎಂಬುದು ಮಗು ಎದುರಿಸುವ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಬಲ ಸಾಮಾಜಿಕರಣದ ಪ್ರಭಾವಗಳಲ್ಲೊಂದು. ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ, ಸಾಮಾಜಿಕರಣ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಮಗು ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುವ ಬಹಳ ಮುನ್ನವೇ ಆರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ಒಂದನೇ ವರ್ಷದ ಹುಟ್ಟು ಹಬ್ಬವನ್ನು ಆಚರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೊದಲೇ ಶಿಸ್ತು ಪರಿಪಾಲನೆಗೆ ಒಳಗಾಗುವುದರ ಮೂಲಕ, ಆಗಲೇ ಅವರಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಮಾಹಿತಿ ದೊರಕಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ಎಚ್ಚರಿಕೆ, ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ, ಭಯ, ಶಿಕ್ಷೆ, ಆಜ್ಞೆ ಹಾಗೂ ನಿರ್ಬಂಧಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಮಕ್ಕಳು ಸುಮಾರು ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷದವರಾಗುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ, ಅವರು ಸುರಕ್ಷತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ವಸ್ತುಗಳ ಒಡೆತನಕ್ಕೆ ಬೆಲೆ ನೀಡುವುದು, ಬೇರೆ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಟ್ಟಳೆಗಳನ್ನು ಗೌರವಿಸಬೇಕೆನ್ನುವುದನ್ನು ಕೋರಿಕೆ ಅಥವಾ ಬೇಡಿಕೆಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅವರಿಂದ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರು ಆರು ವರ್ಷದವರಾದಾಗ, ಅವರು ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತಾರೆ. ಬಹುತೇಕ ಭಾರತೀಯ ಶಾಲೆಗಳು (ಧಾರ್ಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ನೀಡುವ ಶಾಲೆಗಳಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಲೌಕಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ನೀಡುವ ಶಾಲೆಗಳಾಗಲಿ) ಕಿರಿಯರಿಗೆ ರೀತಿರಿವಾಜುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಡಲು ಹಾಗೂ ನೀತಿಬೋಧನೆ ಮಾಡಲು ಸಮಯವನ್ನು ಮೀಸಲಿಡುತ್ತವೆ. ಬಹುಶಃ ಅಂತಹ ನೀತಿ ಪಾಠಗಳನ್ನು ವಾರಕ್ಕೊಮ್ಮೆ, ಶಾಲಾ ದಿನಗಳಿಂದಲೇ ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಬೋಧಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ದುರದೃಷ್ಟವಶಾತ್, ವರ್ಷಗಟ್ಟಳೆಯ ಸಾಮಾಜಿಕರಣ ಮತ್ತು ಶಿಸ್ತಿನ ಅಂತಿಮ ಫಲಿತಾಂಶವು ಸದಾ ನಾವು ಏನನ್ನು ಗುರಿಯಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸಾಧಿಸಬೇಕೆಂದಿರುತ್ತೇವೆಯೋ ಅದಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಕೃತಿಯಿಂದ ತೋರಿಸಬೇಕೇ ವಿನಃ ಮಾತಿನಿಂದಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಮಾತೊಂದಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ, ನೀತಿಪಾಠಗಳು ಅಮೂರ್ತವೂ, ಉಪದೇಶಾತ್ಮಕವೂ ಆಗಿರುವುದು ಬಹುಶಃ ಇಲ್ಲಿನ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿರಬಹುದು. ನಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವು ಏನೇ ಆಗಿದ್ದರೂ, ನಾವು ನೈತಿಕ ವಿಕಾಸದ ನೈಜ ಸಂಕೀರ್ಣತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ನಾವು ತುಂಬಾ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನೈತಿಕ ವಿಕಾಸವು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಏಕೆ ಅಷ್ಟು ಸಂಕೀರ್ಣ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಕನಿಷ್ಠ ನಾಲ್ಕು ಕಾರಣಗಳಿವೆ:

- ನೀತಿ (ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾದಂತಹವು) ಮತ್ತು ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ (ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಕುಟುಂಬ ಅಥವಾ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಅನ್ವಯಿಸುವಂತಹವು) ನಡುವೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ. ಈ

ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಕ್ಕಳು ಹೇಗೆ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ? ಅಂದರೆ, ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳು ಏಕೆ 'ಸರಿ' ಹಾಗೂ ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳು ಏಕೆ 'ತಪ್ಪು' ಎಂದು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹೇಗೆ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ?

- ಸಾಮಾಜಿಕರಣವು ಚಿಕ್ಕವರಿದ್ದಾಗಲೇ ಆರಂಭವಾಗುತ್ತದೆಯಾದರೂ, ಹಿರಿಯರ ನಿಯಮಗಳು ಖಾಲಿ ಪಾಟಿಯ ಮೇಲೆ ಬರೆದವುಗಳಲ್ಲ. ಬಹುಶಃ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸ್ಪರ್ಧಿಸುವ, ಸಹಕರಿಸುವ, ತಾದಾತ್ಮ್ಯಾನುಭವ ತೋರುವ (empathize), ಪರೋಪಕಾರಿತನ, ಆಕ್ರಮಣಕಾರಿತನ ಅಥವಾ ಭಯಭೀತರಾಗುವುದು ಮುಂತಾದವೆಲ್ಲವೂ ಆಂತರಿಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ ಎಂದು ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ.
- ಹಿರಿಯರು ಏನಾದರೊಂದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಟ್ಟಳೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಮಕ್ಕಳು ಅವನ್ನು ಸುಮ್ಮನೇ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಜ್ಞಾನಗ್ರಹಣದ ವಿಕಾಸವು ಹೇಗೆ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವ ವಿಷಯ ಮಾತ್ರವಲ್ಲವೋ, ಹಾಗೆಯೇ ನೈತಿಕ ವಿಕಾಸವನ್ನುವುದು ವರ್ತನೆಯ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಗ್ರಹಿಸುವ ವಿಷಯವಲ್ಲ, ಇಲ್ಲಿ ಕೂಡ ನಿಯಮಗಳ ಆಂತರಿಕರಣವು (internalization) ಒಂದು ರಚನಾತ್ಮಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದೆ.
- ನೈತಿಕ ವರ್ತನೆ ಯಾವಾಗಲೂ ನೈತಿಕ ಜ್ಞಾನದಿಂದಲೇ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ತಾನು ತನ್ನ ತತ್ತ್ವಗಳಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ವರ್ತಿಸುವಂತೆ ಯಾವ ಪ್ರಚೋದನೆಯಿರುತ್ತದೆ? ಬಹಳಷ್ಟು ಸಲ ನಮ್ಮ ಮಾತಿಗೂ, ಕೃತಿಗೂ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಸಂಬಂಧವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದು ನೈತಿಕತೆಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಗೋಚರಿಸುವಷ್ಟು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಬೇರೆ ಯಾವುದೇ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲೂ ಗೋಚರಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಈ ಮೇಲಿನ ನಾಲ್ಕು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಮನೋವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಂಶೋಧನೆಗಳ ಉದಾಹರಣೆಗಳೊಂದಿಗೆ ವಿವರವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸೋಣ. ಮೊದಲಿಗೆ ಕೆಲವು ಭಿನ್ನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಮನೋವಿಜ್ಞಾನದ ಇತಿಹಾಸದತ್ತ ನೋಡುತ್ತಾ ನೈತಿಕತೆ ಮತ್ತು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕತೆಯ ವ್ಯತ್ಯಾಸದೊಂದಿಗೆ ಆರಂಭಿಸೋಣ.

ಅದು ಏಕೆ 'ಸರಿ'?

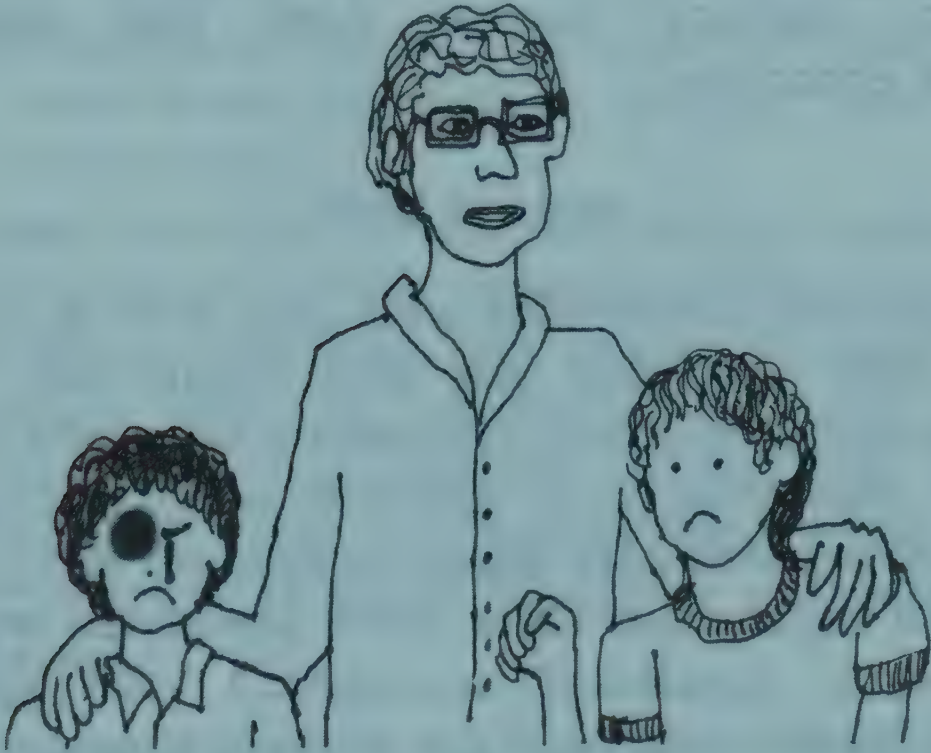
ಇನ್ನೊಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯನ್ನು ಹೀಯಾಳಿಸಬೇಡ ಎಂದು ನೀವು ಹಿಂದೊಮ್ಮೆ ಒಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದು ನೆನಪಿದೆಯೇ? ನೀವೇನಾದರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ನೀಡಿದ್ದರೆ, ಅದು, 'ಈ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಹೀಯಾಳಿಸುವುದನ್ನು ಸಹಿಸುವುದಿಲ್ಲ' ಎಂಬುದಾಗಿತ್ತೋ ಅಥವಾ 'ಬೇರೆ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಅದರಿಂದ ನೋವಾಗುತ್ತದೆ' ಎಂಬುದಾಗಿತ್ತೋ ಎಂದು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ. ಅಥವಾ ನೀವು ಒಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗೆ ಹಿರಿಯರ ಮುಂದೆ ಸಭ್ಯನಾಗಿರು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದರೆ ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ. ಅದಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮ ಕಾರಣ, 'ಏಕೆಂದರೆ ಸಭ್ಯರಾಗಿರುವುದು ಒಳ್ಳೆಯ ವರ್ತನೆ' ಎಂಬುದಾಗಿತ್ತೋ ಅಥವಾ 'ಏಕೆಂದರೆ ಅದು ಬೇರೆಯವರನ್ನು ಋಷಿಪಡಿಸುತ್ತದೆ' ಎಂಬುದಾಗಿತ್ತೋ? ನಿಮಗೆ ಸಮ್ಮತಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯೊಬ್ಬ ಮಾಡಿದರೆ ನೀವು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಈ ಮೂರು ಮೂಲಭೂತ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಬಹುದು.

- ನಿಲ್ಲಿಸು!
- ನಿಲ್ಲಿಸು, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಈ-ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ
- ಈ-ಈ ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸು

ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿ ನಾವು ಮೊದಲನೆಯದರ ಆಚೆಗೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲವೆಂದರೆ, ಮನೋವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಪ್ರಕಾರ ನಮ್ಮ ಮಧ್ಯಪ್ರವೇಶಿಕೆಗಳು ಅಂತಹ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಎರಡನೇ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯು ನೇರವಾಗಿ ವರ್ತನೆಯ ಪಂಥದಿಂದ ಬಂದದ್ದು, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ವರ್ತನೆಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಬಹಳಷ್ಟು ಸಲ ಅದನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ (ಬಾಕ್ಸ್ 1, ಈ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದರ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅಪಾಯಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತದೆ). ಮೂರನೆಯದು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಅನುಮೋದಿಸುವಂತಹದ್ದು-ನಾವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ವಿವಿಧ ವರ್ತನೆಗಳ ಹಿಂದಿನ ಕಾರಣಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ಸ್ವೀಕಾರಗಳ ಜೊತೆ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಾಗ, ಅಲ್ಲಿ ಅದ್ಭುತ ಕಲಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದು ಕೊಡದಿರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ, ಆದರೆ ಆ ಚಿತ್ರಣವು ಅದಕ್ಕಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಂಕೀರ್ಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಮೇಲಿನ ಉದಾಹರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ರೀತಿಯ ಕಾರಣಗಳಿವೆ: ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಮತ್ತು ನೈತಿಕ. ಅಂದರೆ ನಾವು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಒಂದು ವರ್ತನೆಯು 'ಸರಿ/ತಪ್ಪು' ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಏಕೆಂದರೆ, ಕುಟುಂಬ, ಶಾಲೆ, ಸಮಾಜ ಅಥವಾ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಹಾಗೆ ಹೇಳುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಅಥವಾ, ಒಂದು ವರ್ತನೆಯು 'ಸರಿ/ತಪ್ಪು' ಏಕೆಂದರೆ ಸಹಜ ನೈತಿಕ ಕಾರಣಗಳಾದ ನಷ್ಟ, ಅನ್ಯಾಯ ಅಥವಾ ತೊಂದರೆ ಎಂಬಂತಹವನ್ನು ಹೇಳಬಹುದು. ಒಂದು ರೀತಿಯ ಕಾರಣ ಇನ್ನೊಂದಕ್ಕಿಂತ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯೇ?

ಹಾಂ, ಅದು ಸಂದರ್ಭೋಚಿತ. ಎಲ್ಲಾ ಉಲ್ಲಂಘನೆಗಳು ನೈತಿಕವಲ್ಲ. ಪೀಡಿಸುವ ಬದಲು, ಒಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ತರಗತಿಯ ಒಳಗೆ ತಾನು ಧರಿಸಿದ್ದ ಟೋಪಿಯನ್ನು ತೆಗೆದಿರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು

ಯಾರಾದರೂ ನಿನ್ನನ್ನು ಹೊಡೆದಾಗ ನೀನು ಹೇಗೆ ಭಾವಿಸುತ್ತೀಯಾ?

ಖಾಕ್ 1

ನಿಲ್ಲಿಸು! ಇಲ್ಲ ಅಂಥೆ . . . . !

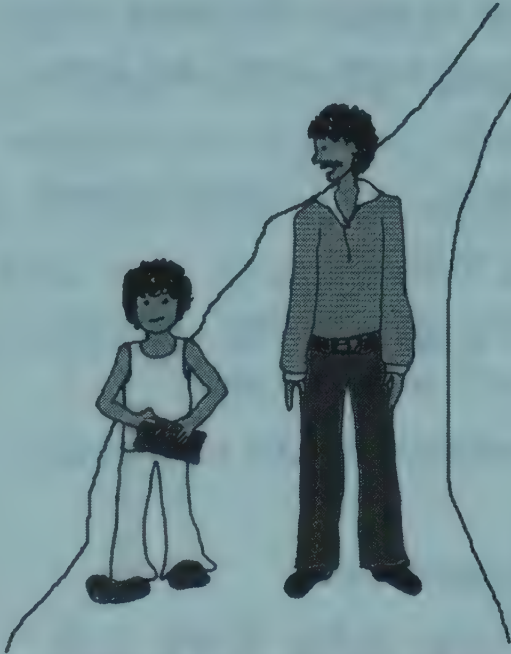
ವರ್ತನೆಯನ್ನು ತಿದ್ದುವ ಅತಿ ಸುಲಭ ದಾರಿಗಳು ಬಂದಿರುವುದು ಮನೋವಿಜ್ಞಾನದ ವರ್ತನಾ ಪಂಥದಿಂದ. ಅನಪೇಕ್ಷಿತ ವರ್ತನೆಗಳನ್ನು ತೊಡೆದು ಹಾಕಲು ಅಪೇಕ್ಷಿತ ವರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ರೂಢಿಗೊಳಿಸಲು ವಿವಿಧ ರೂಪದ ಶಿಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಪುರಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದನ್ನು ಆ ಪಂಥ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ಯಾವಾಗಲೂ ಕ್ಷಿಪ್ರ-ಕೊಳಕು ವಿಧಾನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಾವು ಗುಮಾನಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರಲೇಬೇಕು! ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೊಂದಿಗೆ ವ್ಯವಹರಿಸುವಾಗ ಶಿಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಪುರಸ್ಕಾರಗಳಿಂದ ಎದುರಾಗುವ ಅಪಾಯವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ ಮುನ್ನಡೆಯಲು ಒಳ್ಳೆಯ ಕಾರಣಗಳಿವೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಒಬ್ಬನಿಗೆ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕೇಳುವಾಗ ಮತ್ತು ಕೊಡುವಾಗ ಸೌಜನ್ಯಯುತ ವರ್ತನೆ ಕಲಿಸಲು, ಅವನು ಪ್ರತಿಸಲ ಒರಟಾಗಿದ್ದಾಗಲೂ ನೀವು ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸುತ್ತೀರಿ. ಅದು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಅನಪೇಕ್ಷಿತ ಪರಿಣಾಮಗಳಿಗೆ ಎಡೆ ಮಾಡಿಕೊಡಬಹುದು:

- ಶಿಕ್ಷೆಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು, ನೀವು ಅವನ ಎದುರು ಇರುವವರೆಗೆ ಮಾತ್ರ ತನ್ನ ಒರಟು ವರ್ತನೆಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತಾನೆ, ಅಲ್ಲ ನೀವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಅವನು ತನ್ನ ಅದೇ 'ಹಳೆಯ' ವರ್ತನೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತಾನೆ.
- ಅವನು ಒರಟು ವರ್ತನೆಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಬಹುದು, ಆದರೆ ಅದರ ಬದಲಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಧನಾತ್ಮಕ ವರ್ತನೆಯು ಅವನಲ್ಲಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.
- ಶಿಕ್ಷೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ 'ತರಗತಿಯನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸಲು' ಹೇಳಿದರೆ, ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸುವ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನೇ ಶಿಕ್ಷೆಯೆಂದು ಪರಿಭಾವಿಸುತ್ತಾನೆ.
- ಜನರಿಂದ ತಾನು ಬಯಸಿದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿಸಲು, ಶಿಕ್ಷೆಯೇ ದಾರಿ ಎಂದು ಕಲಿಯುತ್ತಾನೆ.
- ನಿಮ್ಮೊಡನೆ ಕೋಪ ಮತ್ತು ಭಯದಿಂದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸುತ್ತಾನೆ.
- ಅವನು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಮತ್ತು/ಅಥವಾ ತರಗತಿಗಳನ್ನು ಅದೆಷ್ಟು ಕೋಪ ಮತ್ತು ಭಯದ ಭಾವನೆಗಳಿಗೆ ಸಮೀಕರಿಸಿ ನೋಡುತ್ತಾನೆಂದರೆ, ನೀವು ಮತ್ತು ತರಗತಿ, ಎರಡರಲ್ಲಿ ಯಾವುದೊಂದು ಇದ್ದರೂ ತಂತಾನೇ ಆ ಭಾವನೆಗಳೇ ಅವನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬರುತ್ತವೆ.

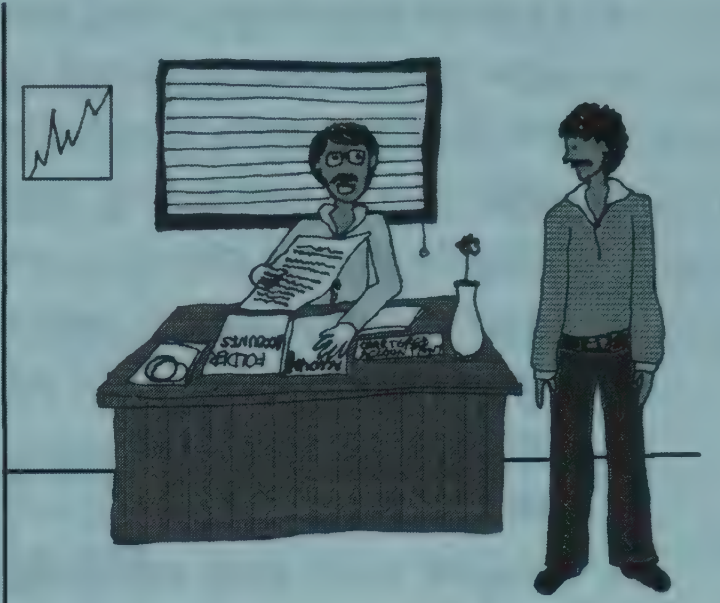
ಈಗ ಹಲವಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ವರ್ತನಾವಾದಿಗಳೂ ಸೇರಿದಂತೆ, ಅನೇಕ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು, ಶಿಕ್ಷೆಯು ಮಾನವನ ವರ್ತನೆಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಅಪೇಕ್ಷಣೀಯ ವಿಧಾನವಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಬದಲಿಗೆ, ಅವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು 'ಒಳ್ಳೆಯ' ವರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಧನಾತ್ಮಕ ಅಂಶಗಳಾದ ಪ್ರಶಂಸೆ, ಸವಲತ್ತು ಮತ್ತು ಇತರ ಪುರಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಬಳಸಬೇಕೆಂದು ಸಲಹೆ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಪುರಸ್ಕಾರಗಳು, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತವೆ ಅಥವಾ ಏನಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಹಾನಿಕಾರಕವಲ್ಲ ಎಂದು ನಮ್ಮೆಲ್ಲ ಬಹುತೇಕರು ಭಾವಿಸುತ್ತೇವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಒಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ವಿನೀತ ಅಥವಾ

ಉದಾರಿಯಾಗಿದ್ದಾಗಲೆಲ್ಲಾ, ನಾವು ಅವನನ್ನು ಹೊಗಳಬಹುದು ಅಥವಾ ಪುರಸ್ಕರಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಇಲ್ಲ ಕೂಡ, ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಅನಪೇಕ್ಷಿತ ಪರಿಣಾಮಗಳರಬಹುದು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ಅಪೇಕ್ಷಿತ ವರ್ತನೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆದರೆ ಅದು ಅವನ ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸಗಳಿಗಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲ ಮಾತ್ರ ಆಗಬಹುದು ಅಥವಾ ಪುರಸ್ಕರಿಸುವ ಹಿರಿಯರು ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲ ಮಾತ್ರ ಆಗಬಹುದು. ಹಾಗೂ ಆ ವರ್ತನೆಯು 'ಅತಿಸಮರ್ಥನೀಯ'ವಾದದ್ದಾಗುತ್ತದೆ, ಅಂದರೆ ಒಂದು ಪುರಸ್ಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಆ ವರ್ತನೆಯೇನೋ ಎಂದು ನೋಡುವಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಇದೊಂದು, ಪುರಸ್ಕಾರದಿಂದ ಆಗಬಹುದಾದ ಅತ್ಯಂತ ಕೆಟ್ಟ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ತಂತಾನೆ ಬರುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಕಡಿಮೆ ಇರುವ ವರ್ತನೆಗೆ ಅಥವಾ ನಮಗೆ 'ಒಳ್ಳೆ'ಯದೇನಾದರೂ ಆಗುವುದನ್ನು ಕಾಯುವ ತಾಳ್ಮೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ ಪುರಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ನೀವು ಮುಂದೆ ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸುವಂತೆ, ಚಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳು ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಬೇರೆಯವರ ಭಾವನೆಗಳಿಗೆ ಔದಾರ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಸಂವೇದನಾಶೀಲತೆಯನ್ನು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ತೋರುತ್ತಾರೆ. ಪುರಸ್ಕರಿಸುವ ಕ್ರಿಯೆ, 'ಇದನ್ನು ಮಾಡಲು ನಿನ್ನನ್ನು ಪುರಸ್ಕರಿಸಬೇಕು, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನೀನದನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ' ಎಂಬ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಔದಾರ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಸಂವೇದನಾಶೀಲತೆಗೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತದೆ.

ನೀನು ಈ ಚಾಕೋಲೆಗಳನ್ನು ನಿನ್ನ ಸೋದರಿಯೊಂದಿಗೆ ಹಂಚಿಕೊಂಡರೆ, ನಾಳೆ ನಿನಗೆ ವಿಶೇಷವಾದುದೊಂದನ್ನು ಕೊಳ್ಳುವೆ

ಇದನ್ನು ನೀನು ದಾನ ಮಾಡಿದರೆ, ನಾನು ನಿನಗೆ ವಿಶೇಷ ತೆರಿಗೆ ವಿಣಾಯಕಿ ಕೊಡಿಸುತ್ತೇನೆ

ಆದರೂ ಇದರರ್ಥ ನಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಔದಾರ್ಯತೆ, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ ಅಥವಾ ಸಂವೇದನಾಶೀಲತೆಯನ್ನು ನಾವು ಹೊಗಳಬಾರದು ಅಥವಾ ಗುರುತಿಸಬಾರದು ಎಂದಲ್ಲ. ಪುರಸ್ಕಾರಗಳ ಋಣಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಗಣನೆಗೆ ಬರುವುದು ಅದು ಆ ಚಟುವಟಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ. ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸರಳ ಉದಾಹರಣೆಯೆಂದರೆ? ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಒಂದು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಓದಿದಾಗ ನೀವು ಇನ್ನೊಂದು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಎರವಲು ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು. ಅದರ ಬದಲು, ಆ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಓದುವ ಕ್ರಿಯೆಗೆ ಪುರಸ್ಕಾರವಾಗಿ ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದು ಒಂದು ಋಣಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮವಾಗುತ್ತದೆ. ಧನಾತ್ಮಕ ಪುಷ್ಟೀಕರಣವು ಮೆಚ್ಚುಗೆ, ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿಪೂರ್ಣ ಹಿಮ್ಮಾಹಿತಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಅದು ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಭಾವಿಸೋಣ? ಈಗ, ನನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಲ್ಲಿ, ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ತಾವು ಧರಿಸಿದ ಟೋಪಿಯನ್ನು ತೆಗೆಯಬೇಕೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ಸಹಜ ನೈತಿಕ ಕಾರಣವಂತೂ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ, ಹಲವಾರು ರೀತಿಯ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟ ನೈತಿಕ ಕಾರಣ ಕಂಡುಬಂದಂತಿಲ್ಲ. ಈ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಮುರಿಯುವುದು ನೈತಿಕ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯೆಂದು ಕರೆಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಸಂಶೋಧನೆಗಳಿಂದ ಕಂಡುಕೊಂಡಂತೆ ಮಕ್ಕಳು ಹಾಗೂ ಹದಿಹರೆಯದವರು ತುಂಬಾ ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿಗೇ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ನೈತಿಕತೆಯಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಬಲ್ಲವರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಮನೋವಿಜ್ಞಾನಿ ಲ್ಯಾರಿ ನುಸ್ಸಿ ವಿವಿಧ ನಿಯಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಕ್ಕಳ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಮತ್ತು ಅವರ ಶಿಕ್ಷಕರ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಸಂಶೋಧಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಕಂಡುಕೊಂಡ ವಿಷಯವೊಂದನ್ನು ತೀರಾ ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಸಂಕ್ಷೇಪಿಸಬಹುದಾದರೆ, ನೈತಿಕ ಉಲ್ಲಂಘನೆಗೆ ಶಿಕ್ಷಕರು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ನೀಡುವಾಗ ಇರುವುದಕ್ಕಿಂತ, ನೈತಿಕ ಅಥವಾ ಪರಾನುಭೂತಿಯ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ನೀಡುವಾಗ ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, 'ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹೊಡೆಯುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ನಿಯಮವಿದೆ' ಎಂದು ಶಿಕ್ಷಕರು ಹೇಳಿದಾಗ ಮಕ್ಕಳು ತೋರಿದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ, 'ಅವರೇನಾದರೂ ನಿಮಗೆ ಹೊಡೆದರೆ ಹೇಗೆ ಅನಿಸುತ್ತದೆ?' ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದರೆ ಸಿಗುವ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯಷ್ಟು ಸಕಾರಾತ್ಮಕವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೊಡೆಯುವಂತಹ (ಅಥವಾ ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಕೆಡುಕುಂಟುಮಾಡುವ ಯಾವುದಾದರೂ) ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಅಥವಾ ನಿಯಮದ ಕಾರಣಕ್ಕಿಂತ ಪರಾನುಭೂತಿಯ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಇನ್ನೊಬ್ಬ ವಿಕಾಸಾತ್ಮಕ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನಿ, ನ್ಯಾನ್ಸಿ ಐಸೆನ್‌ಬರ್ಗ್ ಅವರು ತಮ್ಮ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳ ಜೊತೆ ಸೇರಿ ಹತ್ತು ವರ್ಷ ವಯೋಮಾನದ ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಔದಾರ್ಯತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಿದಾಗ, ಅವರಿಗೂ ಅದೇ ರೀತಿಯ ಫಲಿತಾಂಶಗಳು ದೊರೆತವು. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯದಲ್ಲಿ ಆಟವಾಡಲು ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಮೊತ್ತದ ಹಣವನ್ನು ನೀಡಲಾಯಿತು, ನಂತರ ಅವರಿಗೆ ಬಡಮಕ್ಕಳಿಗೆ ದಾನ ನೀಡಿ ಎಂಬ ಮನವಿಯಿದ್ದ ಯುನಿಸೆಫ್ (UNICEF)ನ ಭಿತ್ತಿಪತ್ರವೊಂದನ್ನು ತೋರಿಸಿದರು. ಅವರು ತಮಗೆ ಇಷ್ಟವಿದ್ದರೆ ತಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಹಣದ ಸ್ವಲ್ಪ ಭಾಗವನ್ನು ಬಡಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ದಾನ ನೀಡಬಹುದು. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಅವರು ಮಾಡಲೇಬೇಕೆಂದೇನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನಂತರ ಅವರಿಗೆ ವಯಸ್ಕರು ಆಡುವ ಅದೇ ಆಟದ ಒಂದು ಕಿರುಚಿತ್ರವನ್ನು ತೋರಿಸಲಾಯಿತು, ಆ ಚಿತ್ರದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಆ ವಯಸ್ಕನು ಯುನಿಸೆಫ್‌ಗೆ ಹಣದಾನ ಮಾಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಏರು ದನಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಆಲೋಚನೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದುದು ಇತ್ತು. ಬಡಮಕ್ಕಳು, 'ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಆಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುವಂತಿದ್ದರೆ ಎಷ್ಟು ಖುಷಿ ಮತ್ತು ಪುಳಕಿರಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಷ್ಟಕ್ಕೂ, ಬಡಮಕ್ಕಳ ಬಳಿ ಏನೂ ಇಲ್ಲ' ಎಂದು ಕಿರು ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿದ್ದ ವಯಸ್ಕನು ಹೇಳಿದನು. ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕಿರುಚಿತ್ರದಲ್ಲಿದ್ದ ವಯಸ್ಕನು, 'ಬಡ ಹುಡುಗ-ಹುಡುಗಿಯರಿಗೆ ದಾನ ಮಾಡುವುದು ನಿಜಕ್ಕೂ ಒಳ್ಳೆಯದು . . . . ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಒಳ್ಳೆಯ ವಿಷಯ' ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ವಯಸ್ಕನು ಹಣವನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಪರಾನುಭೂತಿಯ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಮೊದಲಿನ ಕಿರುಚಿತ್ರವನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಮಕ್ಕಳು ಹೆಚ್ಚು ಹಣವನ್ನು ದಾನ ನೀಡಿದ್ದರೆಂಬುದನ್ನು ಐಸೆನ್‌ಬರ್ಗ್ ಕಂಡುಕೊಂಡರು,

ಮನೋವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ಕೂಡ ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಹದಿಹರೆಯದವರು ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ನೈತಿಕತೆಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಉಳ್ಳವೆಂದೂ, ಹೆಚ್ಚು ಸಂಧಾನ

ಸಾಧುವೆಂದೂ ನೋಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ದೃಢಪಡಿಸಿವೆ. ಆದರೆ ಬಹುಪಾಲು ಸಂಶೋಧನೆಗಳನ್ನು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ಮಕ್ಕಳೊಡನೆ ನಡೆಸಲಾಗಿತ್ತು. ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ನೀತಿ ಮತ್ತು ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚೂ ಕಡಿಮೆ ಒಂದೇ ರೀತಿಯ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳಿದ್ದವು. ಇಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಯೆಂದರೆ, ಎಲ್ಲ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳಲ್ಲೂ ಮಕ್ಕಳೂ ನೈತಿಕ-ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ನಿಯಮಗಳ ಕುರಿತು ಒಂದೇ ರೀತಿ ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಾರೆಯೇ? ಕೀನ್ಯಾ ಮತ್ತು ಭಾರತದಂತಹ ದೇಶದ ಜನರ ಬಗೆಗಿನ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯೀಕರಣಗೊಂಡಿಲ್ಲದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ, ನೈತಿಕತೆಯಷ್ಟೇ ಸಂಪ್ರದಾಯವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿರಬಹುದು, ಹಾಗಾಗಿ ಅಲ್ಲಿನ ಹಿರಿಯರು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳು ಅವನ್ನು ಒಂದೇ ರೀತಿ ನೋಡಬಹುದು ಎಂದು ತೋರಿಸಿವೆ. ರಿಚರ್ಡ್ ಶ್ಯೂಡರ್ ಅವರು, ವಿಭಿನ್ನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ನೈತಿಕ ವಿಕಾಸದ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಮಾನವಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು 'ಕೆಲವು ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಅಂತರ್ಗತವಾಗಿ ನೈತಿಕವೂ ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಅಂತರ್ಗತವಾಗಿ ನೈತಿಕವಲ್ಲದವು' ಎಂಬ ಕಲ್ಪನೆಯ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕತೆಯನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನ್ಯಾಯ, ದುರ್ಬಲರ ರಕ್ಷಣೆ, ಕೊಟ್ಟ ಮಾತನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ಪೂರ್ವಗ್ರಹವಿಲ್ಲದ ತೀರ್ಪುಗಳು- ಇಂತಹವುಗಳ ಮೇಲೆ ಆಧಾರಿತವಾಗಿರುವ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ನೈತಿಕ ನಿಯಮಗಳಿರಬಹುದಾದರೂ ಹಲವು ಸಮಾಜಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಿಗೆ ನೈತಿಕ ಬಲವಿದೆ. ಅವರ ತೀರ್ಮಾನಗಳಿಗೆ 1980ರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಒರಿಸ್ಸಾದಲ್ಲಿ ನಡೆಸಲಾದ ಆಳವಾದ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಬೆಂಬಲವಿದೆ. ಆ ಜನಾಂಗದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ತಂದೆಯನ್ನು ಮೊದಲ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆಯುವುದು ನೈತಿಕವಾಗಿ ತಪ್ಪು ಹಾಗೂ ಹದಿನಾಲ್ಕು ವರ್ಷದ ಹುಡುಗನೊಬ್ಬನಿಗೆ ಬರೆಯಲಾದ ಪತ್ರವನ್ನು ಆತನ ತಂದೆ ತೆರೆದು ನೋಡುವುದು ನೈತಿಕವಾಗಿ ಸರಿ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿತವಾಗಿದೆ. ಇವು ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳೇ ಹೊರತು ನೈತಿಕ ನಿಯಮಗಳಲ್ಲ ಎಂದು ಮಕ್ಕಳು ಭಾವಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ನಮಗೆ ಹೇಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ? ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಆ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆ? ಅಮೆರಿಕನ್ನರೇನಾದರೂ ಈ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಅಮೆರಿಕ ಒಂದು ಉತ್ತಮ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುತ್ತಿತ್ತೆ? ಹಾಗೂ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬಹುತೇಕ ಭಾರತೀಯರು ಬಯಸುವಂತೆ, ನಿಯಮವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವುದು ಸರಿಯೆ? ಅವರ ಉತ್ತರಗಳು (ಹೌದು, ಹೌದು ಮತ್ತು ಇಲ್ಲ) ಅವರು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಇವನ್ನು ನೀತಿಗಳೆಂದು ಪರಿಭಾವಿಸಿದರು, ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳೆಂದಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಅಮೆರಿಕದ ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ತಂದೆಯನ್ನು ಮೊದಲ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆಯುವುದು ತಪ್ಪಲ್ಲ ಎಂದುಕೊಂಡರು, ಹಾಗೂ ಮಗನಿಗೆ ಬಂದ ಪತ್ರವನ್ನು ತಂದೆಯು ತೆರೆದು ನೋಡುವುದು ತಪ್ಪು ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದರು.

ಶ್ಯೂಡರ್ ಮತ್ತು ಇತರರು, ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡ ನೈತಿಕತೆ-ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕತೆಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸುವುದು ಕಷ್ಟ ಎಂದು ವಾದಿಸುತ್ತಾರೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ತರಗತಿಗೆ ಬರುವುದನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ: ಅದು ಕೇವಲ ಒಂದು ಶುದ್ಧ ಸಂಪ್ರದಾಯವೇ ಅಥವಾ ತರಗತಿಯ ಉಳಿದವರ ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂಡ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆಯೆ? ಅಂದರೆ, ಒಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಶಾಲೆಗೆ ತಡವಾಗಿ ಬರುವುದು 'ಅಸಮಂಜಸವೇ', ಏಕೆಂದರೆ ಅದು ತರಗತಿಯ ಉಳಿದವರ ಮೇಲೆ ಕೆಟ್ಟ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ ಅಥವಾ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದು ಬರೀ ಶಾಲಾ ನಿಯಮಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧ ಮಾತ್ರವೇ? ಅಥವಾ ಒಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವ ಮೊದಲು ಕೈಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಸೂಚಿಸದಿದ್ದರೆ, ಆಕೆಯು ಒಂದು ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಮುರಿಯುತ್ತಿದ್ದಾಳೆಂದು ಅರ್ಥವೇ? ಅಥವಾ ಆಕೆಯು ಬೇರೆಯವರ ಆವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿಲ್ಲವೆಂದೆ? ಈಗ ನಮ್ಮದೇ ಶಾಲೆ

ಮತ್ತು ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ತೀರಾ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗಮನಿಸಿದಾಗ, ನಾವು ನೈತಿಕತೆ ಮತ್ತು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕತೆಯ ಸ್ಪಷ್ಟ ವಿಂಗಡಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಬಹುದೇ? ಕೆಲವು ಮನೋವಿಜ್ಞಾನಿಗಳ ಪ್ರಕಾರ ನೈತಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಉಲ್ಲಂಘನೆಗಳು ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಒಂದೇ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ. ಒಂದೇ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೆಂದರೆ ಮೊದಲಿನವು ಎರಡನೆಯವಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಗಂಭೀರವಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಇಂದು ಭಾರತದಲ್ಲಿ, ಬಹಳಷ್ಟು ಮೇಲ್ವರ್ಗದ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದ ನಗರವಾಸಿ ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ಜೊತೆಗೆ ಬೆಳದ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಪ್ರದಾಯಸ್ಥ ಅಥವಾ ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾರತೀಯ ಮಕ್ಕಳಿಗಿಂತ ಬಹುಶಃ ಬಹಳಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಮಕ್ಕಳಂತೆಯೇ ಕಂಡುಬರುತ್ತಾರೆ. ಹೆಚ್ಚು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲೂ ಒಂದು ಪೀಳಿಗೆ ನೈತಿಕ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ಪೀಳಿಗೆಯು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸುವ ಹೊಂದಾಣಿಕೆರಹಿತ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ, ಸಂವಹನದಲ್ಲಿ ತೊಂದರೆಗಳಾಗಬಹುದು ಎಂಬ ಅನುಮಾನ ನನಗಿದೆ. ನೈತಿಕತೆ ಮತ್ತು ಸಂಪ್ರದಾಯದ ವಿಚಾರಗಳ ಕುರಿತು, ನಿಮ್ಮ ಮತ್ತು ನಿಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಪ್ರಾಸಂಗಿಕ ಸಂವಾದಕ್ಕೆ ಕೆಲ ಸಮಯವನ್ನು ಮೀಸಲಿಟ್ಟು ಚರ್ಚಿಸುವುದು ಒಂದು ಮನೋಲ್ಲಾಸದ ಚಟವಟಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ನೈತಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳ ಸಂಕೀರ್ಣ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಭದ್ರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಈಗ ನೈತಿಕ ವಿಕಾಸದ ಕೆಲವು ಐತಿಹಾಸಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳನ್ನು ನೋಡೋಣ. ಇವು ನಮ್ಮ ನೀತಿ ಮತ್ತು ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ ಬಗೆಗಿನ ಸಂಪೂರ್ಣ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ನಮ್ಮ ಅರ್ಥಗ್ರಹಿಕೆಯ ಆಳವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಮನೋವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ಕೋರ್ಸ್ ಮಾಡಿರುವ ಬಹಳಷ್ಟು ಜನರಿಗೆ, ಸಿಗ್ಮಂಡ್ ಫ್ರಾಯ್ಡ್, ಜೀನ್ ಪಿಯಾಜೆ ಮತ್ತು ಲಾರೆನ್ಸ್ ಕೋಹ್ಲಬರ್ಗ್ ಪರಿಚಿತ ಹೆಸರುಗಳು. ಮೊದಲ ಇಬ್ಬರು, ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನಗ್ರಹಣದ ವಿಕಾಸಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸ್ಥೂಲ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದರೆ, ಮೂರನೆಯವರು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ನೈತಿಕ ವಿಕಾಸದ 'ಹಂತಗಳ ಸಿದ್ಧಾಂತ'ಕ್ಕೆ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಬಾಲ್ಯದ ನೀತಿಬೋಧೆಗಳ ಅವರ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಹೆಣೆಯುವ ಒಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಎಳೆ ಇದೆ. ಆದರೆ ಇತ್ತೀಚಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಎಳೆಯನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿ, ಎಳೆದು, ಅದು ಇನ್ನೇನು ಕಿತ್ತು ಹೋಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಜಗ್ಗಾಡಲಾಗಿದೆ! ಮನುಷ್ಯನ ಅತ್ಯುನ್ನತ ನೈತಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯು ಅವನ ಜೀವನದ ನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಹೊರಹೊಮ್ಮುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಕಲ್ಪನೆಯೇ ಆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಎಳೆ. ಇದು ಹಿರಿಯರೊಂದಿಗೆ ಆದ ಸಾಮಾಜಿಕರಣದಿಂದ ಅಥವಾ ಉತ್ತಮಗೊಂಡ ಜ್ಞಾನಗ್ರಹಣದ ತಾರ್ಕಿಕತೆಯಿಂದ ಎನ್ನುವುದು ಇದಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ ಕಾರಣ. ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಿಂದಲೇ ನೀತಿಗಳು ಹೊರಹೊಮ್ಮುತ್ತವೆ, ಅಥವಾ ಕಡೆಯ ಪಕ್ಷ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ ನಂತರ ನೀತಿಗಳು ಹೊರಹೊಮ್ಮುತ್ತವೆ ಎಂದು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕೊಹ್ಲಬರ್ಗ್ ಅವರ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಬಹಳ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ಇದೂ ಆಕ್ಷೇಪಣೆಗೊಳಗಾಗಿದೆ. ನೀವು ಮುಂದೆ ಗಮನಿಸಲಿರುವಂತೆ, ಮಕ್ಕಳು ತೀರಾ ಚಿಕ್ಕವಯಸ್ಸಿನಿಂದಲೇ ನೈತಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಾಗಿರುವುದನ್ನು ಇತ್ತೀಚಿನ ದತ್ತಾಂಶಗಳು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿವೆ. ಆದರೆ, ಮೊದಲಿಗೆ ನೈತಿಕ ವಿಕಾಸದ ಕುರಿತಾದ ಮೂರು ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳೋಣ.

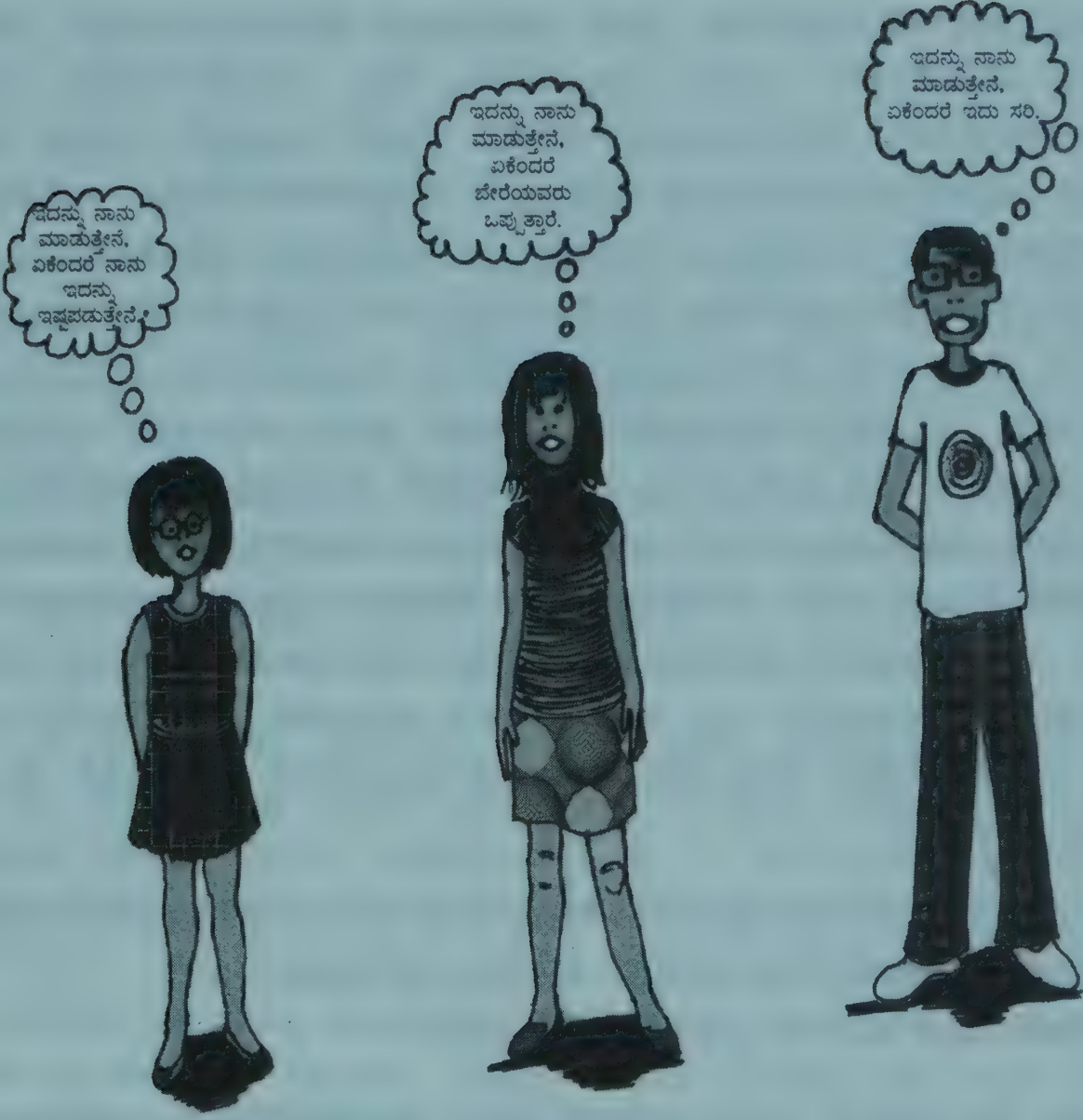
ಫ್ರಾಯ್ಡ್ ಅವರ ಪ್ರಕಾರ, ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಮಗುವು, ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸಲು ಹಾಗೂ ತೃಪ್ತಿ ಹೊಂದಲು ಬಯಸುವ ಮೂಲ ಅಂತಃಪ್ರೇರಣೆ ಅಥವಾ ಬಯಕೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಅಂತಃಪ್ರೇರಣೆಗಳು ಮೂಲತಃ 'ಸ್ವಾರ್ಥ'ದ್ದಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಅಷ್ಟು ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ

ಅದರಲ್ಲಿ ಬೇರೆಯವರ ಅಗತ್ಯಗಳು ಪರಿಗಣಿತವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಬಹು ಬೇಗ ಮಗುವಿಗೆ ತನ್ನ ಬಯಕೆಗಳನ್ನು ತಕ್ಷಣ ಪೂರೈಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ವಾಂಛೆಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ವಾಸ್ತವ ಪ್ರಪಂಚ ಅದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕರಣದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಆರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯರ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯ ಮಾತುಗಳು, ಆದೇಶದ ನುಡಿಗಳು ಹಾಗೂ ಬೆದರಿಕೆಯ ಹೇಳಿಕೆಗಳು, ಮಗು ತನಗೆ ಅಥವಾ ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ನೋವನ್ನುಂಟುಮಾಡಬಹುದಾದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡದಂತೆ ತಡೆಯುತ್ತವೆ. ಮುಂದುವರೆದು, ಕೌಟುಂಬಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುವಂತೆ ಮಗುವಿಗೆ ಕಲಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಫ್ರಾಯ್ಡ್‌ನ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಲ್ಲಿ, ತನಗೆ ಬೇಕಾದುದನ್ನು ಬೇಕಾದಾಗ ಪಡೆಯಲು ಸದಾ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂಬ ಜೀವನದ (ಕಟು) ವಾಸ್ತವಗಳೊಂದಿಗೆ ವ್ಯವಹರಿಸಲು ಮಗು ಕಷ್ಟಪಡುತ್ತಿರುವಾಗ, ಅದರ ಆಂತರಿಕ ಅಂತಃಪ್ರೇರಣೆಗಳು ನಿರಂತರ ಹತಾಶೆಗೊಳಗಾಗುತ್ತವೆ. ಸುಮಾರು ಐದು ವರ್ಷದ ವೇಳೆಗೆ, ಈ ಬಾಹ್ಯ ನಿರ್ಬಂಧಗಳು ಮಗುವಿನಲ್ಲಿ ಆಂತರಿಕರಣಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ ಎಂದು ಫ್ರಾಯ್ಡ್ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆಗ ಮಗು ತನ್ನ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಆಂತರ್ಯದಿಂದಲೇ ನಿರ್ದೇಶಿಸುವ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಮಗುವಿನಲ್ಲಿ ಅಪರಾಧೀ ಪ್ರಜ್ಞೆಯೆಂಬ ಸಂಕೀರ್ಣ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿ, ತನ್ನ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ನೆನಪಿಸಲು ಅಥವಾ ಶಿಕ್ಷಿಸಲು ಯಾವ ಹಿರಿಯರು ಇಲ್ಲದಿದ್ದಾಗಲೂ ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ತಿಸಲು ಇದು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಪಿಯಾಜೆ ಅವರು, ಚಿಕ್ಕ ಮಗುವನ್ನು 'ಅಹಂ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯುಳ್ಳದ್ದು' (egoistic) ಎಂದು ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು 'ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಲ್ಲಿ ವಿಷಯ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ನೋಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೇ ಇರುವುದು' ಎಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಸಿದ್ದಾರೆಯೇ ವಿನಃ ಸಾಮಾನ್ಯ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಪದಕ್ಕಿರುವ ಅರ್ಥಗ್ರಹಿಕೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಲ್ಲ. ಅವರ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಪ್ರಕಾರ, ಮಗು ಸುಮಾರು ಏಳು ವರ್ಷದ ವಯಸ್ಸನ್ನು ತಲುಪಿದ ಮೇಲಷ್ಟೇ ಅದಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಕ್ರಿಯೆಗಳು ಬೇರೆಯವರ ಮೇಲೆ ಯಾವ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಬೀರುತ್ತವೆ, ಅವುಗಳ ಕಾರಣ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಗಳೇನು ಮತ್ತು ಬೇರೆಯವರ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಬಹುಶಃ ಇದು ನೀತಿವಂತನಾಗುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಆರಂಭವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಪಿಯಾಜೆ ಅವರ ಜ್ಞಾನಗ್ರಹಣ ವಿಕಾಸದ ಹಂತದ ಸಿದ್ಧಾಂತದಿಂದ ಪ್ರೇರಿತರಾಗಿ, ಕೋಹ್ಲಬರ್ಗ್ ಅವರು ನೈತಿಕ ವಿಕಾಸದ ಹಂತದ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದರು. ಅದರ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಮುಂದೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ವೈಯಕ್ತಿಕ ನೋವು, ನಲಿವು ಮತ್ತು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಆವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಗಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ಕೋಹ್ಲಬರ್ಗ್ ಸಂಪ್ರದಾಯಪೂರ್ವಕ ಹಂತ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದರ ನಂತರ ಬರುವ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ತಾರ್ಕಿಕತೆಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ, ಬಾಹ್ಯ ಸಹಮತಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು, ಬೇರೆಯವರ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ಅರಸುವುದು ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ನಿಯಮಗಳಿಗೆ ಬದ್ಧವಾಗಿರುವ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಸೇರಿರುತ್ತದೆ. ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಬರುವುದು, ನೈತಿಕ ಅಥವಾ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕೋತ್ತರ ಹಂತ. ಇಲ್ಲಿ ವೈಚಾರಿಕ ಮತ್ತು ಸರಿ ವರ್ತನೆಯ ವಸ್ತುನಿಷ್ಠ ಮಾನದಂಡಗಳ ಮೇಲೆ ಗಮನ ಹರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇವು ನ್ಯಾಯ, ದುರ್ಬಲರ ರಕ್ಷಣೆ, ಆಶ್ವಾಸನೆಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಪೂರ್ವಗ್ರಹವಿಲ್ಲದ ತೀರ್ಪುಗಳೇ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಮೇಲೆ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ ತತ್ತ್ವಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ.

ಸಂಪ್ರದಾಯ ಪೂರ್ವ → ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ → ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕೋತ್ತರ

ಕೋಹ್ಲಬರ್ಗ್ ಅವರ ಪ್ರಕಾರ ಈ ಕೊನೆಯ ಹಂತವನ್ನು ಬಹುತೇಕ ಜನರು ಎಂದೂ ತಲುಪುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಹಂತಗಳ ಸರಣಿಯು ವ್ಯಕ್ತಿಯಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಭಿನ್ನವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂದರೆ, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಅದೇ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗಿದ್ದೂ, ಕೋಹ್ಲಬರ್ಗ್ ಅವರ ಹಂತಗಳಿಗೆ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಾನದಂಡಗಳಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ, ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷದ ಹುಡುಗಿಯೂ, ನಲ್ವತ್ತೈದು ವರ್ಷದ ಮಹಿಳೆಯೂ ನೈತಿಕ ವಿಕಾಸದ ಒಂದೇ ಹಂತದಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ನೀವಿಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ವಯಸ್ಕರಾದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ನೈತಿಕತೆಯ ಉನ್ನತ ಹಂತಗಳನ್ನು ತಲುಪಲಾರರು ಎಂದು ಇದರಿಂದ ವೇದ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಸಂಶೋಧನೆಯಿಂದ ತಿಳಿದುಬಂದಂತೆ ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕೋತ್ತರ ನೈತಿಕ ಹಂತವನ್ನು ತಲುಪಿದ್ದವರು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಶೇಕಡ ಐದಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದರು. (ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ, ಕೋಹ್ಲಬರ್ಗ್ ಅವರ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿನ ವಿಭಿನ್ನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಹೊಳಹುಗಳಿಗಾಗಿ ಬಾಕ್ಸ್ 2ನ್ನು ನೋಡಬಹುದು).

ಫ್ರಾಯ್ಡ್, ಪಿಯಾಜೆ ಮತ್ತು ಕೋಹ್ಲಬರ್ಗ್ ಅವರ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳಲ್ಲಿ, ಮನುಷ್ಯರ ಬಗೆಗಿನ ಸತ್ಯಗಳಿರುವಂತೆ ಕಂಡು ಬಂದರೂ ಸಹ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿವೆ. ಇತ್ತೀಚಿನ ಸಂಶೋಧನೆಗಳಿಂದ ಕಂಡುಕೊಂಡಂತೆ, ಈ ಮೂರೂ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಚಿಕ್ಕ ಮಗುವಿನ

ನೈತಿಕ ಸಂವೇದನಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಭಾರೀ ಕೀಳಂದಾಜು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕೋಹ್ಲಬರ್ಗ್ ಅವರ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ತಪ್ಪು ಎನ್ನಲಾಗದಿದ್ದರೂ ಅಪೂರ್ಣ ಎಂದು ಟೀಕಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ ನಂತರ ನೈತಿಕತೆ ಬರುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ವಿಷಯ, ವಾಸ್ತವದಲ್ಲಿ ಹಾಗಿದ್ದಂತೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಎಲಿಯಟ್ ಟ್ಯೂರಿಯಲ್ ಎಂಬ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನಿ, ಮಕ್ಕಳು ನೈತಿಕತೆ ಮತ್ತು ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳೆರಡನ್ನೂ ಆರಂಭದಿಂದಲೇ ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ, ಆದರೆ ಎರಡೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ವಿಕಾಸದ ಪಥಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತವೆ ಎಂಬ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಟ್ಯೂರಿಯಲ್ ಮತ್ತು ಅವರ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳು ನಡೆಸಿದ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ, ವಿವಿಧ ಸಾಮಾಜಿಕ ಒಡನಾಟಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ, ತೀರಾ ಚಿಕ್ಕಮಕ್ಕಳು ನೈತಿಕತೆ ಮತ್ತು ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಗೆಳತಿಯ ಕೂದಲನ್ನು ಎಳೆದರೆ, ಆಕೆಗೆ ನೋವಾಗಿ ಅಳುತ್ತಾಳೆ. ಆದರೆ ನೀವೇನಾದರೂ ನಿಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ 'ನಮಸ್ತೆ' ಎಂದು ಹೇಳದಿದ್ದರೆ, ಅದರ ಪರಿಣಾಮ ಸ್ವಲ್ಪ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಹಲವಾರು ಅಂತರ್‌ಕ್ರಿಯೆಗಳ ಯಾವ ನಿಯಮಗಳು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾಗಿವೆ ಮತ್ತು ಯಾವುವು ಸಾಂದರ್ಭಿಕವಾಗಿವೆ ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಮಗು ತಾರ್ಕಿಕ ಅನುಮಾನ ಮತ್ತು ತೀರ್ಮಾನಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಟ್ಯೂರಿಯಲ್ ಚಿಕ್ಕಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ:

1. ಇನ್ನೊಂದು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪೋಷಕರು ಮತ್ತು ಶಾಲೆಗಳು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುವುದಾದರೆ, ಶಾಲೆಗೆ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನೇ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳದೇ ಹೋಗುವುದು ಸರಿಯೆ?
2. ಬೇರೆಯವರ ಕೂದಲು ಎಳೆಯುವುದು ಸರಿಯೆ?

ಮೂರರಿಂದ ಐದು ವರ್ಷದ ಎಳೆಯ ಮಕ್ಕಳೂ ಕೂಡ ಮೊದಲನೆಯದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಆದರೆ ಎರಡನೆಯದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿದಿದ್ದರು.

ಟ್ಯೂರಿಯಲ್ ಮತ್ತು ಅವರ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಎಂಬ ವರ್ತನೆಯ ಮೂರನೇ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಕೂಡ ಸೇರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹದಿಹರೆಯದವರು ಯಾವ ವರ್ತನೆಗಳೂ ಬೇರೆ ಯಾರಿಗೂ ಸಂಬಂಧಿಸಿದವಲ್ಲ, ತಮಗೆ ಮಾತ್ರ ಸಂಬಂಧಿಸಿದವು ಎಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗುವಂತಹವುಗಳಿಗೆ (ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಕೂದಲಿನ ಉದ್ದ, ಯಾವಾಗ ಮಲಗಬೇಕೆನ್ನುವುದು, ಏನನ್ನು ಧರಿಸಬೇಕು, ಕೊಠಡಿ ಎಷ್ಟು ಓರಣವಾಗಿರಬೇಕು . . . .!) ಸೇರಿಕೊಂಡಿವೆ. ಹಿರಿಯರು ಅಂತಹ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಎಂದೇ ಪರಿಗಣಿಸಿ, ಅವು ನೈತಿಕ ಅಥವಾ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ ವ್ಯಾಪಿಸದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಬಹುಶಃ, ಇದು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹದಿಹರೆಯದವರನ್ನು ಕುರಿತದ್ದು. ಈ ಮುಖ್ಯ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಹದಿಹರೆಯದ ಕುರಿತು ಇರುವ ಅಧ್ಯಾಯ 11ನ್ನು ಮತ್ತೆ ನೋಡೋಣ. ಈಗ, ನೈತಿಕತೆಯ ಆಂತರಿಕ ಅಂಶಗಳೆಂದು ಏನಾದರೂ ಇವೆಯೆ? ಇದ್ದರೆ ಅವು ಯಾವುವು ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಚಾರ ಮಾಡೋಣ.

ಛಾಪ್ 2

'ಯೂರೋಪಿನಲ್ಲಿ ಹೆಂಯ್ಸ್‌ನನ್ನು ಮರೆತುಬಿಡಿ!'

ಸಾಯುತ್ತಿರುವ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಗಾಗಿ ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳಲು ಹಣವಿಲ್ಲದ ನತದೃಷ್ಟ ಹೆಂಯ್ಸ್‌ನ ಕತೆ ಕೇಳಿದ್ದೀರಾ? ಲಾರೆನ್ಸ್ ಕೋಹ್ಲರ್‌ಬರ್ಗ್ ಮತ್ತು ಹಲವಾರು ಇತರ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನಿಗಳ ದೆಸೆಯಿಂದ, ಪ್ರಪಂಚದ ಎಲ್ಲೆಡೆಯಲ್ಲಿನ ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಹಿರಿಯರು ಹೆಂಯ್ಸ್‌ನ ದುಃಖದ ಕತೆಯನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ಹೆಂಯ್ಸ್ ಔಷಧಿ ಮಾರುವವನನ್ನು ಸಹಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಅವನು ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಪ್ರಶ್ನೆ ಏನೆಂದರೆ, ಅವನು ಔಷಧಿಯನ್ನು ಕದಿಯಬೇಕೆ, ಏಕೆ ಕದಿಯಬೇಕು ಅಥವಾ ಏಕೆ ಕದಿಯಬಾರದು? ಘಟನೆಯ ಎಲ್ಲ ವಿವರಗಳನ್ನೂ ಕೇಳಿದ ಪೊಲೀಸ್ ಅಧಿಕಾರಿ ಕಳ್ಳ ಹೆಂಯ್ಸ್‌ನನ್ನು ಬಂಧಿಸಬೇಕೆ, ಏಕೆ ಬಂಧಿಸಬೇಕು ಅಥವಾ ಏಕೆ ಬಂಧಿಸಬಾರದು?

ಈ ಸಂಶೋಧನಾ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಜನರನ್ನು ನೈತಿಕ ಸಂಘರ್ಷಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಮೇಲಿನ ಘಟನೆಗಳಂತಹ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಸಂದರ್ಶನ ನಡೆಸಿ ಅವರಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಸಾಧ್ಯತಾ ಕ್ರಮಗಳ ಕುರಿತು ವಿವರಣೆಗಳು ಮತ್ತು ಆ ವಿವರಣೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಮರ್ಥನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಲಾಯಿತು. ಕೋಹ್ಲರ್‌ಬರ್ಗ್ ಅವರ ಪ್ರಕಾರ, ಹೆಂಯ್ಸ್ ಔಷಧಿಯನ್ನು ಕದಿಯಬೇಕೆ, ಬೇಡವೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಜನರು ನೀಡುವ ಕಾರಣಗಳು ಅವರ ನೈತಿಕ ತಾರ್ಕಿಕತೆಯ ಹಂತವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ. ಹೌದು ಅವನು ಕದಿಯಲೇಬೇಕು, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಸಾಯಲು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕೆ ದೇವರು ಅವನನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇಲ್ಲ, ಅವನು ಕದಿಯಬಾರದು, ಏಕೆಂದರೆ ಕದಿಯುವುದು ಕಾನೂನಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾದದ್ದು. ಹೌದು, ಅವನು ಕದಿಯಬೇಕು ಏಕೆಂದರೆ ಅವನು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಅವಳಿಲ್ಲದೆ ಅವನು ಬದುಕಲಾರ. ಇಲ್ಲ, ಅವನು ಕದಿಯಬಾರದು, ಏಕೆಂದರೆ ಅವನು ಜೈಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. 30 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಜನ ಹೆಂಯ್ಸ್‌ನ ಕ್ರಮವನ್ನು ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ ಹಾಗೂ ತಮ್ಮ ವಿವರಣೆಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸಂಶೋಧನೆಯಿಂದ ಕಂಡುಕೊಂಡಂತೆ, ಚಿಕ್ಕಮಕ್ಕಳು ಬಹುತೇಕ ಸಂಪ್ರದಾಯಪೂರ್ವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತರ್ಕಿಸುತ್ತಾರೆ. ದೊಡ್ಡಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ವಯಸ್ಕರು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ ತರ್ಕಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೂ ಕೆಲವೇ ಕೆಲವು ಜನ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕೋತ್ತರ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತರ್ಕಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಕೆಲವು ಮನೋವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ನಂಬಿರುವಂತೆ, ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಟ್ಟದ ಸ್ವಪರಿಜ್ಞಾನವುಳ್ಳ ಶಾಬ್ದಿಕರಣದ (self-conscious verbalization) ಆವಶ್ಯಕತೆ ಇರುವ ಕೋಹ್ಲರ್‌ಬರ್ಗ್‌ನ ಕ್ರಮಬದ್ಧತೆಯನ್ನು 'ಶಾಬ್ದಿಕ ಸಮರ್ಥನೆ'ಗಳ ವಿಕಾಸದ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನಾಗಿಸುತ್ತದೆಯೇ ಹೊರತು ನೈತಿಕ ವಿಕಾಸದ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನಾಗಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ಬಹಳಷ್ಟು ಜನರಿಗೆ, ಒಂದು ವಿಷಯದ ಕುರಿತು ಸಾಕಷ್ಟು ತಿಳಿದಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಮಾಡಲು ಶಕ್ತರಿರುತ್ತಾರೆ, ಆದರೆ ಆ ಕುರಿತು ಅವರು ಹೆಚ್ಚು ವಿವರಿಸಲಾರರು. ಇದು, ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ಕೆಲವೇ ಮಂದಿ, ಕೋಹ್ಲರ್‌ಬರ್ಗ್ ಅವರ ವಿಕಾಸದ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ, ಉನ್ನತ ಹಂತವನ್ನು ಮುಟ್ಟುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರ ಹೊಳಹನ್ನು ವಿವರಿಸಬಹುದು.

ಇನ್ನೂ ಮುಂದುವರೆದು, ಕೋಹ್ಲಬರ್ಗ್ ಅವರ ಸಿದ್ಧಾಂತವು ಬಹುಶಃ ಸಮಂಜಸವಾದ, ಆದರೆ ಸಂಘರ್ಷಿತ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಮೂಲಕ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಭಿನ್ನವಾದ ಅನ್ಯ ರೀತಿಯ ತಾರ್ಕಿಕತೆಗಳಿಂದ ವಂಚಿತವಾಗಿದೆ. ಜ್ಯೋತ್ಸಾ ವಾಸುದೇವ್ ಮತ್ತು ರೇಮಂಡ್ ಹಮೆಲ್ ಅವರು, ದೊಡ್ಡಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ವಯಸ್ಕರನ್ನೂ, ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ಜೈಪುರ, ಕೋಲ್ಕತ್ತ ಮತ್ತು ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಯಿನ್ಸ್ ಕತೆಯ ಆಧಾರದಲ್ಲ ಸಂದರ್ಶಿಸಿದರು. ಅವರು, ಹಲವಾರು ಭಾರತೀಯರು ಕೋಹ್ಲಬರ್ಗ್ ಪರಿಗಣಿಸಿದ್ದ ನೈತಿಕ ತತ್ವಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದವುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು ಎಂದು ಕಂಡುಕೊಂಡರು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲ ಜೀವರಾಶಿಗಳ (ಮನುಷ್ಯರದ್ದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ) ಪಾವಿತ್ರತೆ, ಅಹಿಂಸೆಯ ವಿಚಾರ ಹಾಗೂ ಕೆಲವು ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಚಾರಗಳು ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಜೀವಕ್ಕಿಂತ ಉನ್ನತವಾದಂತಹವು, ಎಂಬುವೆಲ್ಲ ಸೇರಿದ್ದವು. ಈ ಕೊನೆಯ ವಿಚಾರವು ವಾಸುದೇವ್ ಅವರ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಒಬ್ಬ ಸಹಭಾಗಿಯು 'ಯೂರೋಪಿನಲ್ಲಿ ಹೆಯಿನ್ಸ್‌ನ್ನು ಮರೆತು, ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದು ನೋಡಿ, ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಶೇಕಡ 60ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಜನರೊಂದಿಗೆ ನೀವು ಅದೇ ವಿಷಯವನ್ನು ಮಾತನಾಡುತ್ತೀರಿ . . . . , ಹೆಯಿನ್ಸ್‌ನ ಕತೆಯು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಸುತ್ತಲೂ ಯಾವಾಗಲೂ ಪುನರಾವರ್ತನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳು ಸಾಯುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ ಹಾಗೂ ಅವರನ್ನು ಉಳಿಸಲು ಹಣವಿಲ್ಲ . . . . ಆದ್ದರಿಂದ . . . . ಹೌದು . . . . ಸರಿ, ಔಷಧಿಯನ್ನು ಕದಿಯಿರಿ, ಆದರೆ ಅದು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲ ಯಾವುದೇ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ.'

ನೈತಿಕತೆಯ ಆಂತರಿಕ ಅಂಶಗಳು

ಕೆಲವರು, ವಿಕಾಸವಾದವು ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಆಕ್ರಮಣಕಾರಿ ಮತ್ತು ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿದೆಯೆಂಬ ವಾದದ ವಿರುದ್ಧ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಬಹುದು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ತೀರಾ ಚಿಕ್ಕಮಕ್ಕಳು ಆಕ್ರಮಣಕಾರಿಗಳಾಗಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿರುತ್ತೇವೆ. ಒಂದು ಅಮೂಲ್ಯ ಗೊಂಬೆಯನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಳ್ಳುವುದು, ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಕಚ್ಚುವುದು ಅಥವಾ ಕೂದಲನ್ನು ಹಿಡಿದೆಳೆಯುವುದು. ಈ ವರ್ತನೆಗಳು, ಮೊದಲಿಗೆ ಕಂಡುಬಂದಾಗ, ಅವು ಪರಿಸರದ ಅನುಕರಣೆ ಅಥವಾ ಕಲಿಕೆಯಿಂದ ಬಂದವೆಂದು ಅನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಸ್ಪರ್ಧಿಸುವ ವಾಂಛೆಯೂ ಬೇಗನೇ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಬಹಳಷ್ಟು ಸಲ ಎರಡು ಮಕ್ಕಳು ಒಂದೇ ವಸ್ತುವಿಗಾಗಿ ಜಗಳವಾಡುತ್ತಾರೆ. ನಿಜವಾಗಿ, ಆ ವಸ್ತು ಅವರಿಗೆ ಬೇಕಾಗಿಯೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಮಗು ಅದನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡರೆ, ಇನ್ನೊಂದು ಮಗುವಿಗೆ ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಹೊಡೆದಾಡಬೇಕೆಂದು ತಕ್ಷಣ ಅನಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಜಿದ್ದಾಜಿದ್ದಿ ಮುಗಿದ ನಂತರ ವಸ್ತುವನ್ನು ಹೇಗೂ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆಸೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ! ವಿಕಾಸಾತ್ಮಕ ವಾದಗಳ ಪ್ರಕಾರ, ಬದುಕುಳಿಯಲು, ಸ್ಪರ್ಧೆ ಮತ್ತು ಆಕ್ರಮಣ ಮುಖ್ಯವಾದವುಗಳು, ಹೀಗಾಗಿ ಅವು ಆನುವಂಶಿಕವಾಗಿ ಬಂದಿರುತ್ತವೆ.

ಆದರೆ ಇದೇ ವಿಕಾಸಾತ್ಮಕ ವಾದಗಳು ಸಹಕಾರಿ ಮತ್ತು ಸಮಾಜಪರ ವರ್ತನೆಗಳೂ ಬದುಕುಳಿಯಲು ಮುಖ್ಯವಾದುವು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಹಲವಾರು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ, ಬದುಕುಳಿಯಲು ಮಾಡುವ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ಸಹಾಯ ಮಾಡದೆ, ಯಾರಿಂದಲೂ ಸಹಾಯ ಪಡೆಯದೇ ಇರುವವರಿಗಿಂತ ಪರಸ್ಪರ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇರುವವರು,

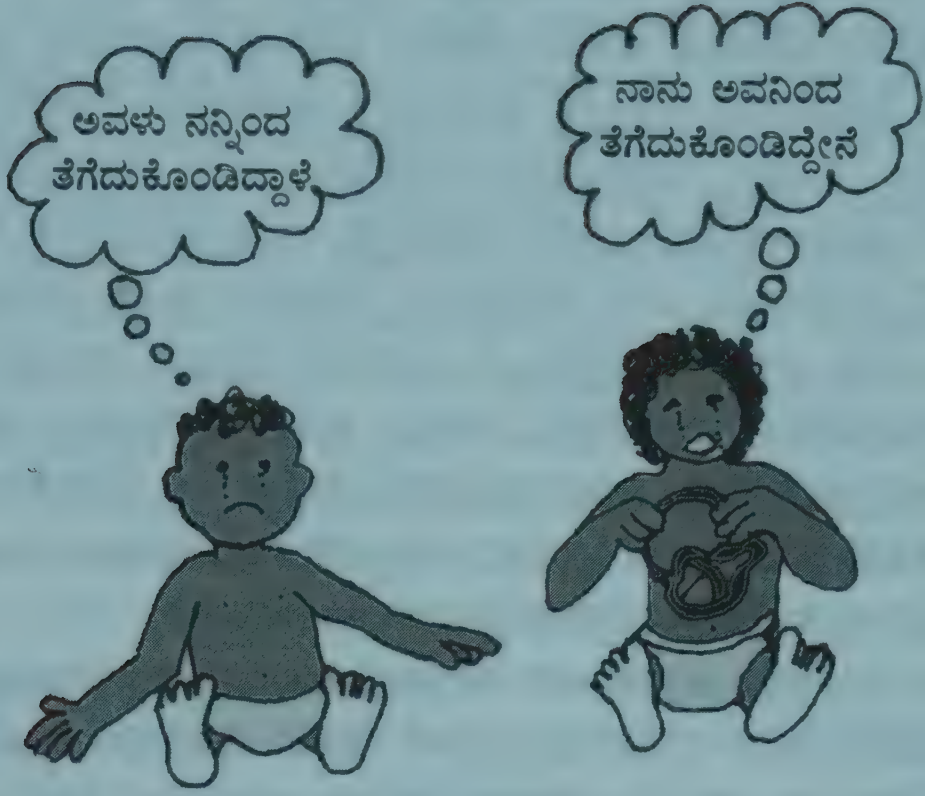

ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ಮಾಡುವವರೆಗೆ ಬದುಕುಳಿಯುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಹೆಚ್ಚಿರುತ್ತದೆ. ಶಿಶುಗಳು ಖಂಡಿತಾ ಹುಟ್ಟುತ್ತಲೇ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವ ಅಥವಾ ಸಹಕಾರ ನೀಡುವ ಗುಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಂತರದ ಸಮಾಜಪರ ವರ್ತನೆಗೆ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ತಳಹದಿಯು ಹುಟ್ಟಿನಿಂದಲೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಶಿಶುಗಳು ಕೇವಲ ಕೆಲವೇ ದಿವಸದವರಾಗಿರುವಾಗಲೇ ತಮ್ಮ ಹತ್ತಿರದವರ ಭಾವನೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸುತ್ತಾರೆ, ಭಾವನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಅವರ ಮುಗುಳ್ಳುಗು, ಮುಖ ಭಾವಗಳಿಗೆ ಅದೇ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಂದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಬೇರೊಂದು ಮಗು ಅಳುವುದನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ ತಾವೂ ಅಳುತ್ತಾರೆ. ತಾಯಿಯು ಖಿನ್ನಳಾಗಿದ್ದಾಗ ಅವೂ ಕಳವಳಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಆ ಆರಂಭಿಕ ರೂಪದ ಪರಾನುಭೂತಿ ಭಾವಗಳು ಸ್ವಯಂ ಬೇಗುದಿಯಂತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ಮಗು ಬೆಳೆದಂತೆಲ್ಲ, ಪರಾನುಭೂತಿಯು ಮಗುವಿಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಉಪಯುಕ್ತ ವರ್ತನೆಯೊಂದಿಗೆ ಬೇರೆಯವರ ಆವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಮಗುವು 'ಸ್ವಯಂ' ಮತ್ತು 'ಬೇರೆ'ಯ ಭಾವಗಳ ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸದ ಅರಿವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಆರಂಭಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಇದು ನಡೆಯುತ್ತದೆ.

ನೈತಿಕತೆಯ ಸಂಕೀರ್ಣ ಅಂಶಗಳಾದ ಪರೋಪಕಾರ ಬುದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಅಪರಾಧೀ ಭಾವಗಳು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಒಂದರಿಂದ ಎರಡು ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸುಗಳ ನಡುವೆ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಿದ ಇತರ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನಿಗಳಲ್ಲಿ ಮರಿಯಾನ್ ರ್ಯಾಡ್ಕೆ-ಯಾರೋ ಕೂಡ ಒಬ್ಬರು. ಅವರು ತುಂಬಾ ಚಿಕ್ಕಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಈ ಅಂಶಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆಕೆಯ ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನವು ಒಂದು ವರ್ಷಕ್ಕೂ ಅಧಿಕ ಅವಧಿಗೆ ವಿಸ್ತರಣೆಯಾಯಿತು. ಅದು ಒಂದು ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಕ್ಕಳ ತಾಯಂದಿರನ್ನು ವಿಶೇಷವಾದ ಮತ್ತು ಆಸಕ್ತಿಕರ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ತಾಯಂದಿರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಮಗು ಯಾರಾದರೂ ಬೇಗುದಿಯಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ನೋಡುವಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಲು ಹಾಗೂ ಆ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಮಗುವಿನ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾಗಿ ದಾಖಲಿಸಲು ತರಬೇತಿ ನೀಡಲಾಗಿತ್ತು. ತಿಂಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ರ್ಯಾಡ್ಕೆ-ಯಾರೋ ಅವರ ತಂಡದಿಂದ ಒಬ್ಬರು, ತಾಯಿಯನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸಲು ಮನೆಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಅಂತಹ ಕೆಲವು ಭೇಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧಕರು ಮಗುವಿನ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ವಿಡಿಯೋ ದಾಖಲೀಕರಣ ಮಾಡಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗುವಂತೆ ತಾಯಿಯು ಬೇಗುದಿಯಲ್ಲಿರುವಂತೆ ನಟಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದು ತಾಯಿಯ ಗಮನಹರಿಸುವಿಕೆಯಲ್ಲಿನ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಜನವಾಯಿತು.

ಫಲಿತಾಂಶಗಳು ಏನನ್ನು ಹೊರಗೆಡಹಿದವು? ಅಧ್ಯಯನದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ಬೇರೆಯವರ ಬೇಗುದಿಗೆ ಆಲಿಂಗಿಸುವ, ಸಹಾಯ ಮಾಡುವ ಅಥವಾ ಮಾತಿನಿಂದ ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡುವ ಸಮಾಜಪರ ಕೃತಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಟ್ಟು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಿದರು. ಅವರು ಪರಾನುಭೂತಿಯ ಕಾಳಜಿಗಳಾದ ದುಃಖಕರ ನೋಟ ಅಥವಾ ಅನುಕಂಪದ ಸನ್ನೆಗಳನ್ನು ತೋರುವುದರ ಜೊತೆಗೆ 'ಊಹಾ ಪರೀಕ್ಷೆ' (hypotheses testing) ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಬೇಗುದಿಯ ಕಾರಣವನ್ನು ಹುಡುಕುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಮಗು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಗಾಯವಾದ ಕಾಲಿನ ಹಿಂದೆ ಮತ್ತು ಮುಂದೆ ನೋಡಬಹುದು, ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಗಾಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಕುರ್ಚಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಸಂಶೋಧಕರು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಬೇಗುದಿಯ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಮಗುವೇ ಕಾರಣವಾಗಿರುವ ಸಂದರ್ಭಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಆಸಕ್ತಿ ತೋರಿದರು. ಏಕೆಂದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಅವರು ಅಪರಾಧೀ ಭಾವ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪದ ಮೂಲಗಳನ್ನು ಕಾಣಲು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಬಹುದು. ವಯಸ್ಕರಲ್ಲಿ,

ಅಪರಾಧೀ ಭಾವವು ಸಂಘರ್ಷಯಾತನೆಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ, ಒಬ್ಬ ಸ್ನೇಹಿತನಿಗೆ ಬೇರೆಯವರು ನೋವುಂಟು ಮಾಡಿದ್ದಾಗ ಆತನನ್ನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸುವುದು, ಅದೇ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ನೀವೇ ನೋವುಂಟು ಮಾಡಿದಾಗ ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ಸುಲಭ! ಆದರೆ ಅಷ್ಟು ಚಿಕ್ಕಮಕ್ಕಳು ತಾವೇ ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಎಂದು ಗ್ರಹಿಸಬಲ್ಲರೆ, ಹೌದಾಗಿದ್ದರೆ, ಅವರು ಹೇಗೆ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಬಲ್ಲರು?

ಮಕ್ಕಳು ತಾವೇ ಬೇಗುದಿಗೆ ಕಾರಣರಾಗಿದ್ದಾಗ, ಬೇಗುದಿಗೆ ಒಳಗಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮತ್ತು ಸಾಂತ್ವನ ಮಾಡುವವರಂತೆ ತೋರಿದ್ದು ಅಧ್ಯಯನದ ಫಲಿತಾಂಶಗಳಿಂದ ತಿಳಿಯಿತು. ಇದು ಮರುಕ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪದ ವರ್ತನೆಗಳೆರಡರ ಮೂಲವೂ ಪರಾನುಭೂತಿಯೇ ಆಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಹಾಗಿದ್ದೂ, ಮಕ್ಕಳು ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಬೇಗುದಿಗೆ ಕಾರಣರಾದಾಗ, ಅವರು ಹೆಚ್ಚು ಆನಂದವನ್ನೂ, ಅತಿ ಆಕ್ರಮಣಕಾರಿತನವನ್ನೂ, ಇತರರ ಬಗ್ಗೆ ಕಡಿಮೆ ಕಾಳಜಿಯನ್ನೂ, ಅಧಿಕ ಆತ್ಮಬೇಗುದಿಯನ್ನೂ (ಅಳುವುದು ಅಥವಾ ಬಿಕ್ಕಳಿಸುವುದು) ತೋರಿಸುವುದು ಕಂಡಿತು. ಅದೇ, ಅವರು ಆ ಬೇಗುದಿಗೆ ಕಾರಣರಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ, ಆ ಬೇಗುದಿಯ ಕಾರಣವನ್ನು ಹುಡುಕುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಕಡಿಮೆ ಇರುವುದು ಕಂಡಿತು! ಹೀಗೆ, ಇಷ್ಟು ಸಣ್ಣ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಅಥವಾ ಆರಂಭಿಕ 'ಸದ್ವಿವೇಕ'ದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ, ಸಹಾಯ ಮಾಡುವ ಮತ್ತು ಸಾಂತ್ವನಗೊಳಿಸುವ ವರ್ತನೆಗಳು ಯಾವುದೋ ಸಂಘರ್ಷ ಮತ್ತು ಉಭಯಭಾವಗಳ ಜೊತೆಜೊತೆಗೇ ಬರುತ್ತವೆ. ಸಹಜವಾಗಿಯೇ, ವಯಸ್ಕರು (ಹಿರಿಯರು) ಒತ್ತಾಯದ ಶಿಸ್ತನ್ನು ಹೇರಿ, ಆಕ್ರಮಣಕಾರಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ ನಡೆಯುವಂತೆ ಈ ಸ್ಥಿತಿಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮಗುವಿಗೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಕುರಿತು ಪರಾನುಭೂತಿ ಭಾವನೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅದು ಬೇರೆಯವರ ಬೇಗುದಿಗೆ ತಾನೇ ಕಾರಣ ಎಂದು ತಿಳಿಯುವ ವಿಚಾರದೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿಕೊಂಡಾಗ ಮಗು ಒಂದು ರೀತಿಯ ಸಂಘರ್ಷಭಾವವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನೇ ಮುಂದೆ ಅಪರಾಧೀಭಾವವೆಂದು ಕರೆಯಬಹುದು.

ನೈತಿಕ ವರ್ತನೆಯ ಇನ್ನೊಂದು ಮುಖ್ಯ ಅಂಶವೆಂದರೆ ಪರಿಣಾಮಗಳ ಭಯ. ತುಂಬಾ ಚಿಕ್ಕವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ಮಕ್ಕಳು ಕೆಲವು ಕ್ರಿಯೆ ಮತ್ತು ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷೆ ಅಥವಾ ಪ್ರೀತಿಯ ನಿರಾಕರಣೆಯಂತಹ ಭಯಹುಟ್ಟಿಸುವ ಪರಿಣಾಮಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಮೀಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಬಹುತೇಕ ಎಲ್ಲ ಜೀವಸಂಕುಲಗಳೂ ಪುನರ್ಬಲನ ನಿಯಮವನ್ನು (law of reinforcement) ತಮ್ಮ ಮಿದುಳೊಳಗೆ ಹೆಣೆದುಕೊಂಡೇ ಹುಟ್ಟಿರುತ್ತವೆ. ಒಂದು ವರ್ತನೆಯಿಂದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿದ್ದರೆ, ಅದು ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ನಡೆಯುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಕಡಿಮೆ. ಈ ಸರಳ ನಿಯಮದಿಂದ ನೈತಿಕ ವಿಕಾಸವು ತುಂಬಾ ಪ್ರಭಾವಿತವಾಗಿದ್ದು, ನವಜಾತ ಶಿಶುಗಳಲ್ಲೂ ಇರುತ್ತದೆ. ವಯಸ್ಕರಾಗಿ ನಾವು ಸುರಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ವರ್ತನೆಯ ಕಟ್ಟಳೆಗಳ ಮುಖ್ಯ ಸಂದೇಶಗಳನ್ನು ರವಾನಿಸಲು ಅದರ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತರಾಗಿದ್ದೇವೆ: 'ನೀನು ಅಲ್ಲಿ ಕೈಯಿಟ್ಟರೆ ಗಾಯವಾಗುತ್ತದೆ' ಅಥವಾ 'ನೀನೇನಾದರೂ ಹೂಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತರೆ ತಾಯಿಗೆ ತುಂಬಾ ಕೋಪ ಬರುತ್ತದೆ'.

ಆಸಕ್ತಿಕರವೆಂಬಂತೆ, ಯಾರೂ ನಮ್ಮನ್ನು ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಹಿಡಿಯುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ನಾವು ಹೂಗಳನ್ನು ಕೀಳಲು ಸಾಧ್ಯ ಎಂದು ಗ್ರಹಿಸಲು ಮಕ್ಕಳು ಒಂದು ಕ್ಷಣ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ! ಆದರೆ, ಹೂಗಳನ್ನು ಕೀಳುವುದು ನಿಜಕ್ಕೂ ಸರಿಯೆ, ಅಲ್ಲವೆ ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಲು ಮಕ್ಕಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಮಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇದು ನಮ್ಮನ್ನು ಈ ಅಧ್ಯಾಯದ ಸಾಮಾಜಿಕರಣ ಮತ್ತು ಆಂತರಿಕರಣ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತದೆ. ಆಂತರಿಕವಾದವೋ ಅಥವಾ ಬಹಳ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಕಲಿತಿರುವವೋ, ಕೆಲವು ನೈತಿಕ ಅಂಶಗಳು ಮಕ್ಕಳು ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುವ ಮುನ್ನವೇ ಅವರಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮಕ್ಕಳು 'ನಿರ್ನೈತಿಕತೆ (amoral-ನೈತಿಕ ತಟಸ್ಥತೆ)'ಯಿಂದ ದೂರದಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ನಿಸ್ಸಂಶಯವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು. ಆದರೆ, ಮಾಡಲೇಬೇಕಾದ ಮತ್ತು ಮಾಡಲೇಬಾರದಂತಹ ಬಾಹ್ಯ ಪ್ರಪಂಚ ಈಗಾಗಲೇ ಸುಮಾರಾಗಿ ಸಂಕೀರ್ಣವಾಗಿರುವ, ಈ ನೈತಿಕ ಮನಸ್ಸಿನೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕಕ ಬಂದರೆ ಏನಾಗಬಹುದು?

ಒಂದು ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ಸ್ವಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿ ಆಂತರಿಕರಣ

ಹಲವಾರು ಮನೋವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕರಣದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಮತ್ತು ನೈತಿಕ ವಿಕಾಸದಲ್ಲಿ ಅದರ ಪಾತ್ರದ ಕುರಿತು ಹೆಚ್ಚಿನ ಒತ್ತು ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಸಿಗ್ಮಂಡ್ ಫ್ರಾಯ್ಡ್ ಅವರ ಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿ, ಚಿಕ್ಕಮಗುವಿನ ಅಸಮಂಜಸ ಅಂತಃಪ್ರೇರಣೆಗಳು ಮತ್ತು ಆಸೆಗಳನ್ನು ಕೇವಲ ಸಾಮಾಜಿಕರಣದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಮಾತ್ರ ನಿಯಂತ್ರಿಸಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿ 'ಸಾಮಾಜಿಕರಣ'ವೆಂದರೆ ಸಹವರ್ತಿಗಳು, ವಯಸ್ಕರು ಹಾಗೂ ಒಟ್ಟಾರೆ ಸಮಾಜವು ಮಗುವನ್ನು ಅವರ ನಿಯಮಗಳಿಗೆ ಬದ್ಧವಾಗಿರುವಂತೆ ಬಂಧವನ್ನು ಹಾಕುವ ರೀತಿ. ಆದರೆ ನೀವು ಊಹಿಸಬಹುದಾಗಿರುವಂತೆ, 'ಹೊರಗಿನ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅವುಗಳ ಪ್ರಕಾರ ನಡೆಯುವುದು' ತೀರಾ ಸರಳ ವಿಷಯವಲ್ಲ. ಕಿರಿಯರು, ಹಿರಿಯರು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ನೈತಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಪ್ರಕಾರ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದರೆ, ಅವರು ಎಲ್ಲಾ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಅವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ! ಒಬ್ಬ ಕಿರಿಯನು ಬಾಹ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಧೇಯನಾಗಿದ್ದಾಗಲೂ, ದ್ವೇಷ, ಕೋಪ ಮತ್ತು ತಿರಸ್ಕಾರಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಸಾಮಾಜಿಕರಣದ ಬಹುಪಾಲು ಕೆಲಸವು ಶಿಕ್ಷಕರಾದ ನಮ್ಮ ಮಡಿಲಿಗೇ ಬೀಳುತ್ತದೆ. ನಾವು ನಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಹಲವಾರು ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಸಹಜವಾಗಿ ಆಂತರಿಕರಣಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿ ಎಂದು ಬಯಸುತ್ತೇವೆ. ಅದರರ್ಥ ಅವರು ಈ ಮೌಲ್ಯಗಳು

ಬೇರೆಯವರಿಂದ ಹೇರಲ್ಪಡದೆ ತಮ್ಮೊಳಗಿನಿಂದಲೇ ಬಂದವು ಎಂಬುದಾಗಿ ಆಲೋಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಸಹಾಯವಾಗುವಂತಹ ಯಾವ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ಹೇಳಿವೆ?

ಬಹುತೇಕ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಪೋಷಕರು ಮತ್ತು ಅವರ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತವಾದರೂ, ಅದೇ ತತ್ವಗಳು ಹಿರಿಯರ ಜೊತೆ ವ್ಯವಹರಿಸುವ ಯಾವುದೇ ಹಿರಿಯರಿಗೆ (ಪೋಷಕರೇ ಆಗಬೇಕಿಲ್ಲ) ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಮನೋವಿಜ್ಞಾನಿಗಳಾದ ಜಾನ್ ಗ್ರಸೆಕ್ ಮತ್ತು ಜಾಕಲೀನ್ ಗುಡ್‌ನೌ ಶಿಸ್ತಿನ ಮುಖಾಮುಖಿಗಳ ಮೇಲೆ ಗಮನಹರಿಸಿ, ಯಾವುದು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಯಾವುದು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆಂತರಿಕರಣದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವ ಹಿರಿಯರ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳು ಹಾಗೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮನೋಧರ್ಮಗಳ ಪ್ರಸಂಗಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ (ಉದಾಹರಣೆಗೆ 'ತಪ್ಪು ಕೃತ್ಯ'ದ ವಿಧ) ಅವರು ಹಲವಾರು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಹಿರಿಯರ ಹೇಳಿಕೆಗಳು ಕೆಲವು ಸಲ ಅಪ್ರಸ್ತುತ ಅಥವಾ ಅಸಂಬಂಧವಾಗಿರಬಹುದು. 'ಇದನ್ನು ನೀನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಇದೇ ಮೊದಲ ಸಲವಲ್ಲ', ಅಥವಾ, 'ನೀನು ಯಾವಾಗಲೂ ಮಾಡುವ ಇನ್ನೊಂದು ಕೆಲಸವೆಂದರೆ . . . . . ' ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಅವರು ಹೇಳುವಾಗ. ಇವು ಯಶಸ್ವೀ ಆಂತರಿಕರಣದ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಗ್ರಸೆಕ್ ಮತ್ತು ಗುಡ್‌ನೌ ಅವರ ಪ್ರಕಾರ ಹಿರಿಯರ ಹಲವು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳು ವ್ಯಂಗ್ಯ ಮತ್ತು ವಿನೋದವನ್ನೊಳಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, 'ಯಾವುದು ಆ ಮಾಂತ್ರಿಕ ಪದ?' ಹಾಗೂ ಒಂದು ಮಗುವು ಮೆಲುದನಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿದಾಗ, 'ನಾನಂತೂ ಕಿವುಡಾಗಿ ಹೊಗುತ್ತಿದ್ದೇನೆ!' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇವು ಒಂದು ಆಸಕ್ತಿಕರ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಪೂರೈಸುತ್ತಿರುತ್ತವೆ ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳಬಹುದು. ವ್ಯಂಗ್ಯಭರಿತ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಮಗು ಸ್ವಲ್ಪ ತನ್ನ 'ಜ್ಞಾನಗ್ರಹಣದ ಅನಾವರಣ' ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಆವಶ್ಯಕತೆಯಿರುತ್ತದೆ. ಅದು ಆಂತರಿಕರಣಕ್ಕೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬಹುದು.

ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಏನೇ ಇರಲಿ. ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಒಂದು ಮೌಲ್ಯವು ಆಂತರಿಕರಣಗೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಎರಡು ವಿಷಯಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿರುತ್ತವೆ.

- ವಯಸ್ಕರ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದ ಬಗೆಗಿನ ಮಗುವಿನ ಗ್ರಹಿಕೆಯು ನಿಖರವಾಗಿರಬೇಕು ಹಾಗೂ,
- ಮಗು ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ನಿರಾಕರಿಸಬಾರದು.

ಈ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನಿಮ್ಮ ಶಿಸ್ತಿನ ತಂತ್ರಗಳು ನಮ್ಮವಾಗಿರುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಅಂದರೆ, ಮಗುವಿಗೆ ನಿಮ್ಮ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯು ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಮತ್ತು ಮಗುವಿನ ಮನೋಧರ್ಮಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಇರಬೇಕು. ಆದರೂ ನೆನಪಿರಲಿ, ನಮ್ಮತೆ ಎಂದರೆ ಅಸಂಗತತೆ ಎಂದಲ್ಲ. ಆ ಸಂದರ್ಭ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ನೀವು ನೀಡಿದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳ ನಡುವಿನ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಯಾದೃಚ್ಛಿಕವಲ್ಲ, ಗ್ರಸೆಕ್ ಮತ್ತು ಗುಡ್‌ನೌ ಅವರ ಅಧ್ಯಯನದ ಪ್ರಕಾರ, ಕೆಲವು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ವಯಸ್ಕರ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಯಾವುದು ಸಂದರ್ಭೋಚಿತಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ? ನೆನಪಿರಲಿ, ನಿಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ಕೇಳುವ (ಆಲಿಸುವ) ಯಾವುದೇ ವಿಚಾರವಾದರೂ ಈಗಾಗಲೇ ಆಕೆಗೆ ಇರುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಒಡನಾಟ, ಮನೋಭಾವ, ನಂಬಿಕೆ ಹಾಗೂ ವರ್ತನೆಗಳ ಬಗೆಗಿನ ಆಕೆಯ ಸ್ವೀಮಾಗಳೊಳಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅಂದರೆ, ನೀವು ತರ್ಕಿಸುವ ರೀತಿಯು ಸ್ವೀಮಾದ

ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವಂತಿರಬೇಕು. ನೀವು ಈ ಹಿಂದೆ ನೋಡಿದಂತೆ, ಲ್ಯಾರಿ ನುಸ್ಸಿ ಅವರ ವರದಿಯ ಪ್ರಕಾರ, ಮಕ್ಕಳು ವಯಸ್ಕರ ಸಂದೇಶಗಳನ್ನು ಅವರ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಲ್ಲಿ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತವೆನಿಸಿದಾಗ ಮಾತ್ರ ಅವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಹೆಚ್ಚು. ಅಂದರೆ, ವಯಸ್ಕರು ನೈತಿಕ, ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಮತ್ತು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಉಲ್ಲಂಘನೆಗಳಿಗೆ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ತರ್ಕಿಸಲಿ ಎಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ನುಸ್ಸಿ ಅವರು ಕಂಡುಕೊಂಡಂತೆ, ಆಣೆ ಮಾಡುವಾಗ 'ಇನ್ನೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚಿಸು' ಎಂದು, ಕದಿಯುವುದರ ಬಗ್ಗೆ 'ಅದಕ್ಕೆ ಆಸ್ಪದವಿಲ್ಲ' ಎಂದು ಶಿಕ್ಷಕರು ಹೇಳಿದರೆ ಹುಡುಗರು ಇದನ್ನು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಇಲ್ಲದಿರುವಿಕೆ ಎಂದು ಗ್ರಹಿಸಿದರು. ಹಾಗೂ ಆ ತಾರ್ಕಿಕತೆಗಳನ್ನು ಅವರು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಅಂತಹ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಇಲ್ಲದಿರುವಿಕೆಯ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಸುಮ್ಮನೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಥವಾ ತಿರಸ್ಕರಿಸುವ ಆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ತರ್ಕದಾಚೆಗೂ ಹೋದವು. ಮಕ್ಕಳು ಅಂತಹ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಕಡಿಮೆ ಅಂಕಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದರು.

ನಾವು ನೈತಿಕ ತಾರ್ಕಿಕತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಜ್ಞಾನಗ್ರಹಣ ಕೌಶಲದ ಮಟ್ಟವನ್ನೂ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ನೈತಿಕ ತಾರ್ಕಿಕತೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು ಖಂಡಿತ ಜ್ಞಾನಗ್ರಹಣದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳಾದ ಬಹು ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳನ್ನು ಹೊಂದಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದನ್ನು ಮತ್ತು ಉದ್ದೇಶ, ಕಾರಣ, ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ. ವಯಸ್ಕರಿಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಇದರ ಅರಿವಿರುತ್ತದೆ, ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ನಾವು ಚಿಕ್ಕಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಸರಳ ಮತ್ತು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಉದಾಹರಣೆಯೊಂದಿಗೆ (ಮೂರ್ತರೂಪದಲ್ಲಿ) ಮಾತನಾಡುತ್ತೇವೆ. ದೊಡ್ಡಮಕ್ಕಳು ಅಥವಾ ಹದಿಹರೆಯದವರ ಜೊತೆ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಕೀರ್ಣ ಮತ್ತು ಅಮೂರ್ತರೂಪದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ 'ಸರಳ' ತಾರ್ಕಿಕತೆಯನ್ನು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ, ನಿಯಮಾಧಾರಿತ (ಮಾಡಬಾರದ್ದು, ಮಾಡಲೇಕೂಡದ್ದು) ತಾರ್ಕಿಕತೆಯೆಂದು ತಪ್ಪಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ವಿಮರ್ಶಿಸಿರುವ ಸಂಶೋಧನೆಯು ಸೂಚಿಸುವಂತೆ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಯ ಮಕ್ಕಳೂ ಪರಾನುಭೂತಿಯ ಮತ್ತು ನೈತಿಕ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲರು ಮತ್ತು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಬೇರೆಯವರ ಮೇಲೆ ಅವರ ಕ್ರಿಯೆಗಳ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ನಾವು ಅವರೊಡನೆ ಮಾತನಾಡಲು ಸಾಧ್ಯ. 'ಅನ್ಯರತ್ತ ಮುಖ ಮಾಡಿದ ತಾರ್ಕಿಕತೆ' ಎಂದು ಕರೆಯಲಾದ ಇದು, ಹಲವಾರು ಕಾರಣಗಳಿಗೆ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತದೆ:

- ಇದು ಬೇರೆಯವರತ್ತ ಮಗುವಿನ ಪರಾನುಭೂತಿಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ.
- ಇದು ವಯಸ್ಕರ ಉಪಸ್ಥಿತಿಯ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿಲ್ಲ. ಅಂದರೆ, ವಯಸ್ಕರ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಯಿಲ್ಲದ ಮಗುವಿಗೆ ಬೇರೆಯವರ ಭಾವನೆಗಳ ಅರಿವಿರಬಹುದು.
- ಇದು ಮಗುವಿಗೆ ಬೇರೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಏಟಿನಿಂದಾದ ನೋವನ್ನು 'ಸರಿಮಾಡಲು' ಏನು ಮಾಡಬಹುದೆಂಬುದನ್ನು ಯೋಚಿಸಲು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ.
- ಇದು ಮಕ್ಕಳು ಬೇರೆಯವರ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಗೌರವಿಸಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ.
- ನಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ರೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ತರ್ಕಿಸುವುದು, ಮೌಲ್ಯಗಳ ಆಂತರಿಕರಣದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬಹುದು ಎಂಬುದು ನಮಗೆ ಮನವರಿಕೆಯಾಗಲೇ ಬೇಕು. ಇನ್ನೊಂದು, ನಮ್ಮ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿಯಾಗಿ ದುರುಪಯೋಗವಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ಶಿಸ್ತಿನ ತಂತ್ರವನ್ನು 'ಅಧಿಕಾರ ಸಮರ್ಥನೆ'

ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ಶಿಕ್ಷಕರು ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಅಕ್ಕರೆಯನ್ನು ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು, ಒತ್ತಡ, ಹೆದರಿಕೆ ಅಥವಾ ತೀರಾ ಕೆಟ್ಟ ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿ ದೈಹಿಕ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ದುರದೃಷ್ಟವಶಾತ್, ಅವರು ಉದ್ದೇಶಿತ ಪಾಠಗಳಿಗಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ಭಿನ್ನವಾದ ಪಾಠಗಳನ್ನೇ ಕಲಿಸಿಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಅಧಿಕಾರ ಸಮರ್ಥನೆಯು ಏಕೆ ಒಂದು ಅಪಾಯಕಾರಿ ಸಾಧನ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಹಲವಾರು ಕಾರಣಗಳಿವೆ:

- ಅದು ಅಭದ್ರತೆಗೆ ಎಡೆ ಮಾಡಿಕೊಡಬಹುದು (ನಾವು ಅಕ್ಕರೆಯನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಳ್ಳುವುದರ ಮೂಲಕ ಅಧಿಕಾರ ಚಲಾಯಿಸಿದರೆ).
- ಅದು ಕೋಪ ಮತ್ತು ವೈಷಮ್ಯವನ್ನು ಹುಟ್ಟು ಹಾಕಬಹುದು, ಹಾಗಾಗಿ ಆಂತರಿಕರಣವು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.
- ಅದು ಆಕ್ರಮಣಕಾರಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗೆ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.
- ಅದು ನೈತಿಕ ವರ್ತನೆಗೆ ಹಿರಿಯರ ಉಪಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕಾರಣವಾಗಿಸುತ್ತದೆ, ಹೀಗಾಗಿ ಆಂತರಿಕರಣಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡುವುದಿಲ್ಲ.
- ನೈತಿಕ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ಮಂಥನ ನಡೆಸುವುದನ್ನು ಇದು ಅನುಮೋದಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ನಾವು ಮಾಡಬಹುದಾದ ಒಂದು ತಪ್ಪೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ಕಿರಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ನೈತಿಕ ಆಲೋಚನೆಯ ಸಂಕೀರ್ಣತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಕೀಳಂದಾಜು ಮಾಡುವುದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದಂತೆ, ನ್ಯಾಯದ ಸಂಕೀರ್ಣ ಅರಿವು ತುಂಬಾ ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲೂ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಮನೋವಿಜ್ಞಾನಿ, ವಿಲಿಯಂ ಡ್ಯಾಮನ್ ಅವರು, ಆರು ಮತ್ತು ಹತ್ತು ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಕ್ಕಳು ಸಿಹಿತಿಂಡಿಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಂಡ ರೀತಿಯನ್ನು ನ್ಯಾಯಪರತೆಯ ಕುರಿತು ಅವರ ಅರಿವಿನ ಅಳತೆಗೋಲಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಿದ್ದಾರೆ. ನಾಲ್ಕು ಮಕ್ಕಳ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ, ಅವರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಸಾಧ್ಯವೋ ಅಷ್ಟು ಕೈ ಕಡಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಬೇಕಾದ ಪರಿಕರಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಪ್ರತಿ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿಯೂ ಉಳಿದವರಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಸಿನ ಒಂದು ಮಗುವಿದ್ದು, ಅದು ಉಳಿದವರಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಕೈಕಡಗಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಅವಧಿ ಮುಗಿದಾಗ, ಡ್ಯಾಮನ್ ಪ್ರತೀ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ಹತ್ತು ಮಿಠಾಯಿಗಳನ್ನು ನೀಡಿದರು. ಅವನ್ನು ಅವರು ಗುಂಪಿನ ಇತರರೊಂದಿಗೆ ಅವರಿಗೆ ಅನಿಸಿರುವ ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಕೆಲವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಮಿಠಾಯಿಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು. ಇತರರು ಮಿಠಾಯಿಗಳನ್ನು ಸಮವಾಗಿ ಹಂಚಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು. ಆದರೆ, ಡ್ಯಾಮನ್ ಅವರು ನಾಲ್ಕು ಮಕ್ಕಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ಹತ್ತತ್ತು ಮಿಠಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ ಮೂಲಕ ಅದನ್ನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಕಷ್ಟಗೊಳಿಸಿದ್ದರು! ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸಮವಾಗಿ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಎರಡು ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ ನಡೆಯಬಹುದು. ಒಂದನೆಯದು, ಬಹುಶಃ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಉಳಿದವರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿರುವುದರ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಮಕ್ಕಳು ಗಮನಿಸದಿರುವುದು. ಎರಡನೆಯದು, ಪ್ರಮಾಣಾನುಪಾತವನ್ನು (proportion) ಸರಿಯಾಗಿ ಲೆಕ್ಕಹಾಕಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿರುವುದು. ಅಂದರೆ, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೆ ಅವರ ಕೆಲಸಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ನೀಡಬೇಕಾದ ಮಿಠಾಯಿಯ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಲೆಕ್ಕಹಾಕಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿರುವುದು. ಫಲಿತಾಂಶದ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸದೆ, ಎಲ್ಲರಿಗೂ

ನ್ಯಾಯಸಮ್ಮತವಾಗುವ ರೀತಿಯಾಗಿ ದೊಡ್ಡ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲೂ ಸಮ ಹಂಚಿಕೆಯು ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದ್ದು ಕಂಡುಬಂತು. ಒಂದು ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ, ಹತ್ತು ವರ್ಷದವರು ತಮ್ಮೊಳಗೇ ದೀರ್ಘ ಸಮಯ ಚರ್ಚಿಸಿ, ಚಿಕ್ಕವನಿಗೂ ತಮ್ಮಷ್ಟೇ ಪಾಲು ದೊರೆಯಬೇಕು, ಏಕೆಂದರೆ, 'ಆತ ಏನೂ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ ಎಂದೇನೂ ಅಲ್ಲ . . . . ಅವನಿಗೆಷ್ಟು ಸಾಧ್ಯವೋ ಅಷ್ಟು ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ . . . . ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನಿಗೂ ನಮ್ಮಷ್ಟೇ ಸಿಗಬೇಕು' ಎಂಬ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದರು.

ನಾವು ಊಹಿಸುವಂತೆಯೇ, ಕೆಲವು ಮಕ್ಕಳ ತಾರ್ಕಿಕತೆಯು ಬಂದದ್ದು ಹಿರಿಯರೊಂದಿಗಿನ ಸಾಮಾಜಿಕರಣದಿಂದಾಗಿ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಕರ ವಿಚಾರವೊಂದಿದೆ. ಹಿರಿಯರು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ವಿಚಾರಗಳಿಗೂ, ಅವರು ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ರೀತಿಗೂ ಏನಾದರೂ ಸಾಮರಸ್ಯ ಇದೆಯೇ? ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ವಿದೇಶಾಂಗ ನೀತಿಗಳು ಬಹಳಷ್ಟು ಸಲ ದುರಾಸೆ, ಅಧಿಕಾರ ಲಾಲಸೆ, ಆವೇಶ ಮತ್ತು ದುರ್ಬಲರ ಶೋಷಣೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತವೆ. ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಒಡನಾಟ ಇರುವ ತಮ್ಮ ತಕ್ಷಣದ ಪ್ರಪಂಚ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೇ, ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ವಾಸ್ತವಗಳ ವಿಸ್ತೃತ ಪ್ರಪಂಚದ ಅರಿವೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತ ಅನೇಕ ಮಕ್ಕಳು ಕಠೋರ ಮತ್ತು ಕಠಿಣ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬದುಕುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಸಾಮಾಜಿಕ ಅನ್ಯಾಯದ ಬಲಿಪಶುಗಳಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ವಿಲಿಯಂ ಆರ್ಸೆನಿಯೋ ಅವರು, ವಿಷಮ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ (ಅವರೇ ಕರೆಯುವಂತೆ) ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಸಣ್ಣಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ, ಪರಾನುಭೂತಿ ಭಾವ ವಿಕಾಸಗೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಏನು ತೊಡಕಾಗಿರಬಹುದು ಎಂಬುದರ ಕುರಿತು ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅಂತಹ ಮಕ್ಕಳು ನೈತಿಕತೆಯ ಪರಸ್ಪರ ಸ್ಪಂದನೆ (moral reciprocity) ಅಥವಾ ನ್ಯಾಯೋಚಿತತೆಯ ಕೆಲವೇ ಕೆಲವು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಅನುಭವಗಳೊಡನೆ ಬೆಳೆದಿರಬಹುದು. ಜೀವನ ನ್ಯಾಯಯುತವಾಗಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾದರೆ ನಾನೇಕೆ ನ್ಯಾಯಯುತವಾಗಿರಬೇಕು ಎಂದು ಅವರೇನಾದರೂ ಭಾವಿಸತೊಡಗಿದರೆ ಆಶ್ಚರ್ಯಪಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಬದುಕು ಕಾಳಜಿವಹಿಸುವುದರ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯದ ಜೊತೆ ಸುತ್ತುವುದಿಲ್ಲ, ಬದಲಿಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಗಳ ಸುತ್ತ ತಿರುಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಅವರು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಆರ್ಸೆನಿಯೋ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ತೀರಾ ಕೆಟ್ಟ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಹದಿಹರೆಯದವರನ್ನು ಬೇಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸ್ವರೂಪದ ಆಕ್ರಮಣಕಾರಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯಬಹುದು.

ಆರ್ಸೆನಿಯೋ ಅವರ ಸಂಶೋಧನಾ ಹೊಳಹುಗಳು, ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ದೇಶದ ಅವಕಾಶವಂಚಿತ ಮಕ್ಕಳ ಕುರಿತ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದವಾಗಿವೆ. ಬಹುತೇಕ ಜನಸಮೂಹವೆಲ್ಲ ಭೌತಿಕ ಸುಖಸೌಲಭ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬದುಕುತ್ತಿರುವ ಶ್ರೀಮಂತ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಡವರಾಗಿ ಬದುಕುವುದು, ಭಾರತದಂತಹ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಡವರಾಗಿ ಬದುಕುವುದಕ್ಕಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದ ಅನುಭವವಾಗಿರುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವೇ ಇಲ್ಲ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶವಂಚಿತ ಮಕ್ಕಳು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಅಂತಸ್ತಿನ ಬಗ್ಗೆ ಅಸಮಾಧಾನಗೊಂಡು ಅಥವಾ ಸಿನಿಕರಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾರೆಯೇ? ಅವರ ತಕ್ಷಣದ ಮತ್ತು ವಿಸ್ತೃತ ಕುಟುಂಬ ಹಾಗೂ ಜನಾಂಗಗಳ ಒಳಗಿನ ಬಲವಾದ ಸಂಬಂಧಗಳ ಪರಿಣಾಮಗಳೇನು? ಬಹುಶಃ ಈ ಬಲವಾದ ಹಾಗೂ ಪೂರಕ ವಾತಾವರಣಗಳು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅವರ ನೈತಿಕ ವಿಕಾಸಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗಿರುವ ನ್ಯಾಯೋಚಿತತೆ ಮತ್ತು ಸಹಾನುಭೂತಿಯಂತಹ ನೈತಿಕ ಭಾವನೆಗಳ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ನೀಡಬಹುದು¹⁴. ಅನ್ಯಾಯದ

14 ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಕೊಡಬಹುದಾದ ಒಂದು ಕುತೂಹಲ ಕೆರಳಿಸುವ ಅಧ್ಯಯನವೆಂದರೆ 'ಯಂಗ್ ಲೈವ್ಸ್' ಯೋಜನೆ. ಇದು ಇಥಿಯೋಪಿಯ, ಏಯೆಟ್ಸಾಂ, ಪೆರು ಮತ್ತು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹದಿನೈದು ವರ್ಷಗಳ

ವ್ಯಾಪಕವಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿನ್ಯಾಸಗಳು ಮಕ್ಕಳ ನೈತಿಕ ವಿಕಾಸದ ಮೇಲೆ ಬೀರಬಹುದಾದ ಪರಿಣಾಮಗಳ ಬಗೆಗಿನ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ತೀರಾ ಕಡಿಮೆ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ನಡೆದಿವೆ. ಮನೋವಿಜ್ಞಾನಿಯೂ, ಲೇಖಕರೂ ಆದ ರಾಬರ್ಟ್ ಕೋಲ್ಸ್ ಅವರ ಈ ಕುರಿತ ಅಧ್ಯಯನವು ಒಂದು ಸಮೃದ್ಧ ಮಾಹಿತಿ ಮೂಲವಾಗಿದೆ. ವಿವಿಧ ಹಿನ್ನೆಲೆಗಳಿಂದ ಬಂದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ಹಾಗೂ ನೈತಿಕ ವಿಕಾಸದ ಬಗೆಗಿನ ನಮ್ಮ ಗ್ರಹಿಕೆಯನ್ನು ಇನ್ನೂ ಗಹನಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಕೋಲ್ಸ್ ತಮ್ಮ ಹಲವಾರು ವರ್ಷಗಳನ್ನು ಕಳೆದರು. ಅವರು ಮಾತನಾಡಿಸಿದ ಹಲವಾರು ಮಕ್ಕಳು ಬಡತನ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ತಾರತಮ್ಯತೆಯ ಬಲಿಪಶುಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಅವರ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಸುಂದರ ಹಾಗೂ ಮನಕರಗಿಸುವಂತಹವು. ಅವು ಕಷ್ಟಕರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬದುಕುತ್ತಿರುವ ಕಿರಿಯ ಮಕ್ಕಳ ನೈತಿಕ ಬಲವನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತವೆ. ತಮಗಿಂತ ಉತ್ತಮ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಮಕ್ಕಳ ಬಗ್ಗೆ ಕಡಿಮೆ ಅಥವಾ

ಸಿಡುಕಿನ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕೋಲ್ಸ್ ಮತ್ತೆಮತ್ತೆ ಭೇಟಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ, ಈ ಮಕ್ಕಳು ಹಾಗಿರಲು ಕಾರಣಗಳೇನೆಂದು ಗುರುತಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಕೋಲ್ಸ್ ಅವರು ಕೊಳಚೆ ಪ್ರದೇಶದ ಗುಡಿಸಲಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಬ್ರೆಜಿಲಿನ ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗನ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅವನ ಗುಡಿಸಲಿನ ಎದುರಿಗೇ ಸಮುದ್ರ ತೀರದ ಶ್ರೀಮಂತ ಮಹಲುಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವನು ಹೊಟ್ಟೆಪಾಡಿಗಾಗಿ ಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡುತ್ತಾನೆ, ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ, ಕಾರುಗಳನ್ನು ತೊಳೆಯುತ್ತಾನೆ, ಶ್ರೀಮಂತ ಬ್ರೆಜಿಲಿಯನ್ನರ ಬೂಟುಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಶ್ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಕೋಲ್ಸ್, ಈ ಹುಡುಗ ಮತ್ತು ಅವನಂತಹ ಇನ್ನೂ

ಕೆಲವರು, ತಮ್ಮ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿರುವ ಅಸಮಾನತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಅರಿವಿದ್ದೂ, ಹೇಗೆ ಬಲವಾದ ನೈತಿಕ ಅರಿವನ್ನೂ ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಅನ್ಯಾಯ

ಕಾಲ ನಡೆಸಲಾದ ಒಂದು ದೀರ್ಘಕಾಲಿಕ ಅಧ್ಯಯನ. ಈ ಅಧ್ಯಯನವು ಕೆಲವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಭಾರತದ ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಇದು 3000 ಆರ್ಥಿಕ ಸೌಲಭ್ಯರಹಿತ ಕುಟುಂಬಗಳಿಂದ ಬಂದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತು. ಇದರ ಗುರಿಯು ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ತತ್ತ್ವಗಳು ಕಷ್ಟದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬದುಕುತ್ತಿರುವ ಚಿಕ್ಕಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ಮಾಡುವ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಕುರಿತದ್ದಾಗಿತ್ತು. ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ಅವರು ಕಂಡುಕೊಂಡ ಅಂಶಗಳನ್ನು ನೀವು ಅಂತರಜಾಲದಲ್ಲಿ www.younglives.org.uk ಮೂಲಕ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಮಾಡದಿರುವುದು, ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಕಾಳಜಿ ತೋರಿಸುವುದು, ಕಡಿಮೆ ಅದೃಷ್ಟವಂತರು ಅಥವಾ ತಮಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಅಸಹಾಯಕರಿಗಾಗಿ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡುವುದರ ಕುರಿತು ಅವರಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟತೆ ಇತ್ತು.

ಈ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ 'ನೈತಿಕ ಹೆಮ್ಮೆ ಮತ್ತು ಒಂದು ರೀತಿಯ ಆತ್ಮಗೌರವ' ಇದ್ದವು. ಆದರೆ, ಈ ಚಿತ್ರಣ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಲ್ಲ ಎಂದು ಕೋಲ್ಸ್ ಎಚ್ಚರಿಸುತ್ತಾರೆ, ಏಕೆಂದರೆ, ಈ ಚಿಕ್ಕ ಹುಡುಗನ ಪಕ್ಕದ ಮನೆಯವನೊಬ್ಬ, 'ಕೇಡಿಗ, ಹರಟೆಪ್ರಿಯ ಮತ್ತು ಸಂಪೂರ್ಣ ಅಹಿತಕಾರಿ!' ಎಂದು ವರ್ಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕೋಲ್ಸ್ ಶ್ರೀಮಂತ ಕುಟುಂಬಗಳ ಮಕ್ಕಳೊಡನೆ ಮಾತನಾಡಿದಾಗ, ಅದೇ ರೀತಿಯ ವ್ಯತ್ಯಯಗಳು ಅಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಡುಬಂದವು. ಕೆಲವರು ಗಣನೀಯ ಪ್ರಮಾಣದ ಅಹಂ, ಒತ್ತಾಯಪೂರ್ವಕ ಸ್ವಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಹಾಗೂ ಅಹಿತಕರ ಸ್ವಾರ್ಥತೆಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದರು. ಆದರೂ, '... ಉತ್ತಮ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ನಮ್ಮ ನಗರದ ಹೊರವಲಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಉತ್ಸಾಹಭರಿತ ಹಾಗೂ ನೈತಿಕ ಸಂವೇದನಾಶೀಲತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಮಕ್ಕಳೂ ಇದ್ದರು'. ಈ ವ್ಯತ್ಯಯಗಳಿಗೆ ಕಾರಣ ಏನೆಂದು ಕೋಲ್ಸ್ ಅಚ್ಚರಿಪಡುತ್ತಾರೆ.

ಅಂತಿಮವಾಗಿ, ಪ್ರತಿ ಮಗು ಹೇಗೆ ತನ್ನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಒಡನಾಟವನ್ನು ಸಂಸ್ಕರಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬುದರ ಮೇಲೆ ತನ್ನದೇ ಆದ ನೈತಿಕ ಭಾವಗಳು ನಿರ್ಧಾರವಾಗುತ್ತವೆ. ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಗೌರವಿಸುವುದು ಒಂದು ವಿಚಾರವಾದರೆ, ಅವುಗಳ ಪ್ರಕಾರ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಇನ್ನೊಂದು. ನಿಜಕ್ಕೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬೇಕಾದದ್ದು ನೈತಿಕ ವರ್ತನೆ. ದುರದೃಷ್ಟವಶಾತ್, ಇದನ್ನು ನೈತಿಕ ಜ್ಞಾನ ಅಥವಾ ತಾರ್ಕಿಕತೆಯಿಂದ ಅಷ್ಟು ಸುಲಭವಾಗಿ ಊಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ನೈತಿಕ ವರ್ತನೆ

ವಯಸ್ಕರಾಗಿ ನಾವು, ಬೇರೆಯವರ ಒಳಿತಿನ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ ಮತ್ತು ಅವನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆಳಿಸುವ ಸಂದರ್ಭಗಳಿಗೆ ಆಗಿಂದಾಗ್ಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತೇವೆ. ಮಕ್ಕಳು ಸಹ ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ಆಗಾಗ ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವುಗಳಿಂದ ಅವರು ಗೊಂದಲಕ್ಕೊಳಗಾಗಬಹುದು. ಬೇರೆಲ್ಲರೂ ಕ್ರಿಕೆಟ್ ಆಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗ ತನ್ನ ಸಹಪಾಠಿಯನ್ನು ವಿರಾಮದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಂವರ್ಕ್ ಮಾಡಲು ಸಹಾಯ ಕೇಳುತ್ತಾನೆ. ಆ ಸಹಪಾಠಿ ಅವನ ಜೊತೆ ಉಳಿದುಕೊಂಡು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾನೆಯೇ? ಇಬ್ಬರು ಹುಡುಗಿಯರು ಜೊತೆಯಾಗಿ ಒಂದು ಯೋಜನೆಯ ಮೇಲೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ, ಅತ್ಯುತ್ತಮ ವಿಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ನಿಜವಾಗಿ ಪಾತ್ರಳಾಗಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಹುಡುಗಿಯ ಬದಲಾಗಿ ಅವಳ ಸಹಪಾಠಿ (ಇಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಳು) ಹುಡುಗಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಕರು ತಪ್ಪಾಗಿ ಈ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಆ ಹುಡುಗಿಯು ತನ್ನ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಆ ಮೆಚ್ಚುಗೆಗೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಭಾಜನರಾಗಬೇಕಾದುದು ತನ್ನ ಗೆಳತಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾಳೆಯೇ? ಶಾಲಾ ಪರಿಸರ ಕಾರ್ಯಪಡೆಯಲ್ಲಿರುವ ಒಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ಜಗಲಿಯ ಮೇಲೆ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಕಸವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಅಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನು ಅದನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸುವ ತೊಂದರೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆಯೇ? ಒಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗೆ ತನ್ನ ಶಿಕ್ಷಕರು ತನ್ನ ಉತ್ತರ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಉತ್ತರಗಳಿಗೆ ಐದಕ್ಕೆ ಐದು ಅಂಕಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವಳು ಅದನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾಳೆಯೇ?

ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಎಲ್ಲ ಉದಾಹರಣೆಗಳು 'ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತ ವರ್ತನೆ'ಯ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸೂರಿನಡಿಯಲ್ಲೇ ಬರುತ್ತವೆ. ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತ ವರ್ತನೆಯೆಂದರೆ, ಬೇರೆಯವರ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದರ ಬಗ್ಗೆ ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹಾಗೂ ಆ ನಿರ್ಧಾರಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಎಂದು ಕ್ಯಾರೊಲ್ ಇಝಾರ್ಡ್, ಜಾರ್ಜ್ ಬೇರ್ ಮತ್ತು ಅವರ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕಿರಿಯನೊಬ್ಬನು ಯಾವುದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದ ವರ್ತಿಸುತ್ತಾನೆಯೇ ಎಂಬುದರ ಮೇಲೆ ಹಲವಾರು ಅಂಶಗಳು ಜಂಟಿಯಾಗಿ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತವೆ. ಇಝಾರ್ಡ್ ಮತ್ತು ಬೇರ್ ಅವರು ಸಾಮಾಜಿಕ, ಜ್ಞಾನಗ್ರಹಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಹಾಗೂ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಅಂಶಗಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಗೆ ಒತ್ತು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ, ಅವರಿಗೆ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ತಿಸುವ ಅಥವಾ ಒಂದು ಸಮಾಜವಿರೋಧಿ ವರ್ತನೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿರೋಧಿಸುವ ಆವಶ್ಯಕತೆಯ ಅರಿವು ಇರಬೇಕು. ಈ ಅರಿವು ಸಾಮಾಜಿಕ ಎಳೆಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವುದರಿಂದ, ಇನ್ನೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಮತ್ತು ಪರಾನುಭೂತಿ ಅಥವಾ ಸಹಾನುಭೂತಿ ಭಾವನೆಗಳಿಂದ ಬರುವಂತಹದ್ದು. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ಅವರಿಗೆ ಯಾವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಗೊತ್ತಿರಬೇಕು. ಇದು ನಾವು ಈಗಾಗಲೇ ವಿವರವಾಗಿ ನೋಡಿರುವ ನೈತಿಕ ತಾರ್ಕಿಕತೆಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮೂರನೆಯದಾಗಿ, ಅವರು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ನೈತಿಕ ತಾರ್ಕಿಕತೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಹಮತದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ನಿರ್ಧರಿಸಬೇಕು. ಅದರಿಂದ ತನಗಾಗುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಲಾಭನಷ್ಟಗಳನ್ನು ಅಳೆದುನೋಡಿದ ಮೇಲೆ, ಅವರು ಅದನ್ನು ಮಾಡುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳು ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ!

ನೈತಿಕ ವರ್ತನೆಯು ಬಹಳಷ್ಟು ಸಲ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಆಸೆಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳ ಜೊತೆ ಸಂಘರ್ಷಕ್ಕೊಳಗಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿಯೇ ಸಮಸ್ಯೆಯಿರುವುದು. ನ್ಯಾನ್ಸಿ ಐಸೆನ್‌ಬರ್ಗ್ ಅವರು ಒಂಭತ್ತರಿಂದ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷದವರ ಜೊತೆ ಅಮೆರಿಕದಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿದ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯ ಆಧಾರಿತ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಕೊಂಡಂತೆ, ಈ ರೀತಿಯ ನೈತಿಕ ಸಂಘರ್ಷಗಳು ಉಂಟಾದಾಗ ತಮ್ಮ ಅಂತರ್ಯದೊಳಗೇ ತಾರ್ಕಿಕತೆ ನಡೆಯುವ ಸಂಭವ ಹೆಚ್ಚಿರುತ್ತದೆ. ಕಡಿಮೆ ವೆಚ್ಚದ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವ ವರ್ತನೆ (ಯಾರದ್ದಾದರೂ ಬಿದ್ದ ಪೆನ್ನನ್ನು ಎತ್ತಿ ಕೊಡುವಂತಹದ್ದು) ಅವರಿಗೆ ಸಲಭವಾಗಿ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ನೈತಿಕ ತಾರ್ಕಿಕತೆ ಬೇಕಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ದುಬಾರಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವ ವರ್ತನೆ (ಹೆಸರನ್ನು ಬಹಿರಂಗಗೊಳಿಸದೇ ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ದುಡಿಮೆಯ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು ದಾನ ಮಾಡುವ ರೀತಿಯವು) ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಆವಶ್ಯಕತೆಗಳು ಮತ್ತು ಆಸೆಗಳ ಜೊತೆಸೇರಿ ಸಂಘರ್ಷವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತವೆ! ಈ ಸಂಘರ್ಷವು ಪರಿಹಾರವಾಗುವುದು ತಾರ್ಕಿಕತೆಯಿಂದ. ಹೀಗಾಗಿಯೇ ಐಸೆನ್‌ಬರ್ಗ್ ಅವರ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವ ವರ್ತನೆಯು, ಅಮೂರ್ತತೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಆಂತರಿಕರಣಗೊಂಡ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತಾರ್ಕಿಕವಾಗಿ ಚಿಂತಿಸುವ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿಯೇ ಹೆಚ್ಚಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿರುತ್ತದೆ. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ನಿಜವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅನಿಸದಿದ್ದಾಗಲೂ, ಅದನ್ನು ಅವರು 'ಮಾಡಲೇ ಬೇಕಾದಾಗ' ಅಂತಹವುಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಅಮೂರ್ತ ತಾರ್ಕಿಕತೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಐಸೆನ್‌ಬರ್ಗ್ ಮತ್ತು ಅವರ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳು ಇನ್ನೊಂದು ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಬ್ರೆಜಿಲ್‌ನ ಒಂದು ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ವಾಸ್ತವ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ, ಹತ್ತರಿಂದ ಹದಿನೈದು ವರ್ಷಗಳ ವಯೋಮಾನದ

ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೊಡನೆ ನಡೆಸಿದರು. ಅವರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೊಂದಿಗೆ ತಮ್ಮ ಸಹವರ್ತಿಗಳೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಎಷ್ಟು ಸಹಾಯಹಸ್ತರು ಮತ್ತು ಉದಾರಿಗಳು ಎಂದು ಮೌಲ್ಯಾಂಕನ ಮಾಡಲು ಹೇಳಿದರು. ಆ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ನೈತಿಕ ತಾರ್ಕಿಕತೆಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಪರೀಕ್ಷೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಹಸಂಬಂಧಿಸಿ ನೋಡಲಾಯಿತು. ಆ ನೈತಿಕ ತಾರ್ಕಿಕತೆಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಪರೀಕ್ಷೆಯು ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಒಂದು ಕತೆಯಂತಹ ಹಲವಾರು ಕತೆಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿತ್ತು.

‘ಒಂದು ದಿನ ಮೇರಿಯು ತನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತೆಯ ಸಂತೋಷಕೂಟಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಳು. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಕಾಲಿಗೆ ಗಾಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ನೋಡಿದಳು. ಆ ಹುಡುಗಿಯು, ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ, ತನ್ನ ಪೋಷಕರನ್ನು ಕರೆತರಲು ಮೇರಿಯನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡಳು. ತನ್ನ ಪೋಷಕರು ಬಂದು ಆಕೆಯನ್ನು ವೈದ್ಯರ ಬಳಿ ಕರೆದೊಯ್ಯಬಹುದೆಂಬುದು ಗಾಯಗೊಂಡಿದ್ದ ಹುಡುಗಿಯ ಆಲೋಚನೆಯಾಗಿತ್ತು. ಮೇರಿಯು ಓಡಿಹೋಗಿ ಆಕೆಯ ಪೋಷಕರನ್ನು ಕರೆತಂದರೆ, ಆಕೆ ಸಂತೋಷಕೂಟಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದು ತಡವಾಗುವುದರ ಜೊತೆಗೆ, ಗೆಲತಿಯರೊಂದಿಗಿನ ವಿನೋದ ಮತ್ತು ಸಾಂಘಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಂದ ವಂಚಿತಳಾಗುತ್ತಾಳೆ!’

ಆ ಹುಡುಗಿಗೆ ಮೇರಿ ಏಕೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕು, ಏಕೆ ಮಾಡಬಾರದು ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ನೀಡಿರುವ ನೈತಿಕ ಯೋಚನೆಯ ವಿವಿಧ ವಿನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಹಲವಾರು ಕಾರಣಗಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯ ಮೌಲ್ಯ ನಿರ್ಧರಿಸಲು (rate) ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದರು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ,

- ಮೇರಿ ಸಂತೋಷಕೂಟದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ವಿನೋದವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ್ದಳು ಎಂಬುದರ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತವಾಗುತ್ತದೆ (ಖುಷಿಯೇ ಮುಖ್ಯವೆಂಬ ಕಾರಣ—**hedonistic reason**)
- ಆ ಹುಡುಗಿಗೆ ನಿಜಕ್ಕೂ ಸಹಾಯ ಬೇಕೆ ಅಥವಾ ಬೇಡವೆ ಎಂಬುದರ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ (ಆವಶ್ಯಕತಾಮುಖಿಯಾದ ಕಾರಣ—**a needs - oriented reason**)
- ಮೇರಿಯ ಪೋಷಕರು ಮತ್ತು ಗೆಲೆಯರು ಅವಳು ಮಾಡಿದ್ದು ಸರಿ ಅಥವಾ ತಪ್ಪು ಎಂದು ಭಾವಿಸುವರೆ ಎಂಬುದರ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ (ಅನುಮೋದನಾಮುಖಿ ಕಾರಣ – **an approval – oriented reason**)
- ತಾನು ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದು ಒಪ್ಪಬಹುದಾದ ಕೆಲಸ ಎಂದು ಮೇರಿ ಭಾವಿಸುವುದರ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿದೆ (ರೂಢಮಾದರಿಯ ಕಾರಣ – **stereotypic reason**)
- ತಾನು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದರೆ ಅಥವಾ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ತನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ಮೇರಿಗೆ ಹೇಗನಿಸುತ್ತದೆ, ಎಂಬುದರ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ (ಆಂತರಿಕರಣಗೊಂಡ ಕಾರಣ – **an internalized reason**)

ಯಾವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಖುಷಿ ಅಥವಾ ಅನುಮೋದನಾಮುಖಿ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದರೋ ಅವರನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವವರು ಮತ್ತು ಕಡಿಮೆ ಉದಾರಿಗಳು ಎಂದು ಅವರ ಸಹವರ್ತಿಗಳು ಪರಿಗಣಿಸಿದ್ದರು. ವಯಸ್ಸು ಕೂಡ ಒಂದು ಅಂಶವಾಗಿತ್ತು. ದೊಡ್ಡಮಕ್ಕಳು ಬಹಳ ಸಲ ಆಂತರಿಕರಣಗೊಂಡ ಅಮೂರ್ತ ಕಾರಣವನ್ನು ಆಯ್ಕೆಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಯಾರೆಲ್ಲ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದ್ದರೋ ಅವರೆಲ್ಲ ಹೆಚ್ಚು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವಂತಹವರಾಗಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ, ಮಕ್ಕಳು

ಬಳಸಿದ ತಾರ್ಕಿಕತೆಯು ಸಹವರ್ತಿಗಳ ಜೊತೆ ಅವರ ವರ್ತನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಆ ಸಹಸಂಬಂಧ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗೇನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ಅಪವಾದಗಳೂ ಇದ್ದವು.

ಯಾರಾದರೂ, ಏನನ್ನು 'ಮಾಡಲೇಬೇಕು' ಮತ್ತು ಕೊನೆಗೆ ಏನನ್ನು 'ಮಾಡುತ್ತಾರೆ' ಎಂಬುದರ ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಎಲಿಯಟ್ ಟ್ಯುರಿಯಲ್ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲಾಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ಮಾಡಿದ ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸೆರೆಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಆತನ ಸ್ನೇಹಿತರು ಒಡ್ಡಿದ ಸವಾಲಿನ ಬಗ್ಗೆ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾಯಿತು. ಅದೇನೆಂದರೆ, ಅವನು ಶಾಲೆಗೆ ರಾತ್ರಿಯ ಉಡುಪನ್ನು ಧರಿಸಿ ಹೋಗಬೇಕು ಅಥವಾ ಒಂದು ಅಳಿಸುವ ರಬ್ಬರನ್ನು ಕದಿಯಬೇಕು ಅಥವಾ ಒಬ್ಬ ಸಹಪಾಠಿಗೆ ಹೊಡೆಯಬೇಕು. ಇದಾದ ನಂತರ ಅವನು ಏನು ಮಾಡಲೇಬೇಕು, ಮತ್ತು ಅವನು ಏನು ಮಾಡಬಹುದು ಎಂದು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಕೇಳಲಾಯಿತು. ಆ ಮಕ್ಕಳು, ಹುಡುಗನು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು (ಶಾಲೆಗೆ ಪೈಜಾಮದಲ್ಲಿ ಹೋಗುವುದು). ಏಕೆಂದರೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಆ ಹುಡುಗನು ಯಾರಿಗೂ ನೋವುಂಟು ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು, ಈ ಮೂರರಲ್ಲಿ ಯಾವುದನ್ನು ಆ ಹುಡುಗ ಮಾಡುತ್ತಾನೆಂದು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲು ಒತ್ತಾಯಿಸಿದಾಗ, ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯ ಬದಲು ಅವನು ತುಂಬಾ ಚಿಕ್ಕ (ಅಳಿಸುವ ರಬ್ಬರನ್ನು ಕದಿಯುವುದು) ಅಥವಾ ತುಂಬಾ ದೊಡ್ಡ (ಯಾರನ್ನಾದರೂ ಹೊಡೆಯುವುದು) ನೈತಿಕ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ ಎನ್ನುವುದು ಬಹಳಷ್ಟು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿತ್ತು. ಏಕೆಂದರೆ, ಅವನಿಗೆ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯನ್ನು ಸಮಾಜ ಒಪ್ಪದಿರುವ ಭಯವಿರುತ್ತದೆ. ಕೇವಲ ಆರು ವರ್ಷದ ಸಣ್ಣಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಆ ಹುಡುಗ ಏನನ್ನು ಮಾಡಲೇಬೇಕು, ಆದರೆ ಏನನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು ಎಂಬವುಗಳ ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸವು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿತ್ತು.

ಬೇರ್ ಮತ್ತು ಇಝಾರ್ಡ್ ಅವರು ಹೇಳುವಂತೆ, ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಮಗುವಿಗೆ ಯಾವುದು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತ ವರ್ತನೆ ಎಂದು 'ತಿಳಿದಿರುವುದು' ಹಾಗೂ ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಆ ಮಗು ತೋರಿಸುವ ವರ್ತನೆಯ ನಡುವಿನ ಅಸಂಗತತೆಯನ್ನು ಬಹಳಷ್ಟು ಸಲ ಈ ರೀತಿಯ ಪ್ರಬಲ ನೆಪಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಅಲ್ಲಗಳೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ: 'ನಾನೇನೂ ಬೇರೆಯವರಷ್ಟು ಮೋಸ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ', 'ನಾನು ಬರೀ ತಮಾಷೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ', 'ಅವಳು ತನ್ನ ಹಣವನ್ನು ಹಾಗೆ ಹೊರಗೆ ಬಿಡಬಾರದಿತ್ತು'. ಕೊನೆಯದಾಗಿ, 'ಅದನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದು ಅವನು!' ಎನ್ನುವುದೊಂದು ಜನಪ್ರಿಯ ಹೇಳಿಕೆ. ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ಕೆಲವು ಪ್ರಬಲವಾದ ಭಾವನೆಗಳು ಆ ಅಂತರವನ್ನು ತುಂಬಬಹುದು. ಹಲವಾರು ಸಣ್ಣಮಕ್ಕಳು ಕೆಲವು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತ ವರ್ತನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ನಿರ್ಧರಿಸುವಾಗ ಅಪರಾಧಿ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಅವಮಾನ ಅಥವಾ ಹೆಮ್ಮೆ ಅನುಭವಿಸಿದ್ದನ್ನು ವರದಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. (ಉದಾ: 'ನಾನೇನಾದರೂ ಆತನಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ನಾನೇ ಬದುಕಲು ಆಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ'.)

ಕೊನೆಯಣಿ

ನಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು 'ಸರಿ'ಯಾದ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಆಂತರಿಕರಣಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿ ಎಂದು ನಾವು ಬಯಸುವಾಗ, ನಮಗೇನಾದರೂ ನಮ್ಮಂತೆ ಇದ್ದರೆ, ಅವರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಮೌಲ್ಯಗಳಾಚೆಗೆ ಹೋಗಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿ ಮತ್ತು ಅವರದ್ದೇ ಆದ ನೈತಿಕ ಅರಿವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಲಿ ಎಂದೂ ಬಯಸುತ್ತೇವೆ. ಇದನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಸಲು ಇರುವ ಒಂದೇ ಮಾರ್ಗವೆಂದರೆ, ಪ್ರೀತಿ ವಿಶ್ವಾಸದ

ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಆಗಿಂದಾಗ್ಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕರ ನಡುವೆ ಮುಕ್ತ ಸಂವಾದಕ್ಕೆ ಸಮಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಹೌದು, ಇದು ಏನನ್ನೂ ಖಾತರಿಪಡಿಸುವುದಿಲ್ಲ! ಅದಾಗ್ಯೂ, ಸಣ್ಣಮಕ್ಕಳು ವಯಸ್ಕರಿಗೆ ಸವಾಲೊಡ್ಡುವ ಮತ್ತು ಹಿಂದಿರುಗಿ ಸವಾಲೆದುರಿಸುವ ಹಕ್ಕಿನ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಆ ಸಣ್ಣಮಕ್ಕಳಿಗೆ ನೀಡಬಹುದೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಬಹುತೇಕ ಶಾಲಾ ಪರಿಸರಗಳು ಅಸಾಧ್ಯವಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಇದನ್ನು ಕಠಿಣಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ.

ಹೆಚ್ಚಿನ ಶಾಲಾ ಪರಿಸರಗಳಲ್ಲಿರುವ ಇನ್ನೊಂದು ಸಮಸ್ಯೆಯೆಂದರೆ, ಅವರು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಬೇಕಾಗಿರುವ ನೈತಿಕ ವರ್ತನೆಯನ್ನೇ ಪ್ರಯತ್ನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವಿಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡುವುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಹಲವಾರು ಉದಾಹರಣೆಗಳಿವೆ. ಒಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ಹೋಂವರ್ಕ್ ಮಾಡಲು ಇನ್ನೊಬ್ಬನಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ, ಅಥವಾ (ತೀರಾ ಕೆಟ್ಟದ್ದೆಂದರೆ) ಕಿರುಪರೀಕ್ಷೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಅದು ನಕಲು ಅಥವಾ ಮೋಸವಾಗುತ್ತದೆ. ಒಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯು ತನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತೆಯೊಬ್ಬಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಶ್ರೇಣಿಯಲ್ಲಿ ತೇರ್ಗಡೆಯಾದರೆ, ಆಗ ಸೂಕ್ತ ಭಾವವು ವಿಜಯೋತ್ಸಾಹವೇ ಹೊರತು ವಿಷಾದವಲ್ಲ. ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಯಶಸ್ಸಿರುವುದು ಬೇರೆಯವರ ನಷ್ಟದಲ್ಲಿ, ಆದರೆ ಅಂತಹ ಸಾಧನೆಯು ಎಲ್ಲರಿಂದ ಪ್ರಶಂಸೆಗೆ ಪಾತ್ರವಾಗುತ್ತದೆ! ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಪರಿಪಾಠಗಳು ಚಿಕ್ಕಮಕ್ಕಳ ನೈತಿಕ ತತ್ವಗಳ ಆಂತರಿಕರಣದ ಮೇಲೆ ಎಂತಹ ಪ್ರಬಲ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಬೀರಬಲ್ಲದು ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಬಹುತೇಕ ನಮಗೆ ಅರಿವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಡ್ಯಾಮನ್ ಅವರ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ ಹತ್ತು ವರ್ಷ ವಯೋಮಾನದ ಮಕ್ಕಳ ಬಗ್ಗೆ ಆಲೋಚಿಸಿ. ಅವರದ್ದೇ ಚರ್ಚೆಗಳಲ್ಲಿ, ಗುಂಪಿನ ಕಿರಿಯ ಸದಸ್ಯನು, ತುಂಬಾ ಹೆಚ್ಚೇನೂ ಮಾಡದಿದ್ದರೂ, 'ತನ್ನ ಕೈಲಾದಷ್ಟು ಅತ್ಯುತ್ತಮ'ವಾದದ್ದನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ, ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಸಿಗಬೇಕಾದ ವಿಠಾಯಿಗಳಷ್ಟೇ ವಿಠಾಯಿಗಳು ಅವನಿಗೂ ಸಿಕ್ಕಿದವು. ನಾವು, ದೊಡ್ಡವರು ಬಹಳಷ್ಟು ಸಲ 'ವಿಠಾಯಿ'ಗಳನ್ನು ವಿತರಿಸುವಾಗ ಆ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸುತ್ತೇವೆ! ನಾವು ನಮ್ಮ ಶಾಲೆ ಮತ್ತು ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕಿಂತ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಪುರಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇವೆ. ಶಾಲೆಯ ಆಚೆಯ ಬಹಳಷ್ಟು ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಆಳವಾಗಿ ಬೇರೂರಿದ ಈ ಪರಿಪಾಠಗಳನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವುದು ಯೋಗ್ಯವಾದುದು ಎಂದು ನಂಬುವುದಾದರೆ, ಮತ್ತೆ ನಾವು ನಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಈ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ಮುಕ್ತ ಸಂವಾದಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ, ನಾವು ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿ ನಮ್ಮ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಅವರಿಗೆ ವಿಧಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ, ಅವರು ನಮ್ಮ ಆಚೆಗೂ ಹೋಗಬಹುದೆಂಬ ಆಶಯದೊಂದಿಗೆ, ಮಾನವನ ಜೀವನದ ಸಂಕೀರ್ಣತೆಯನ್ನು ಅವರೊಡನೆ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ.